

**Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego
na lata 2014-2020**

II. Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych Działań/ Poddziałań

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem
--

1. Cele szczegółowe osi priorytetowej

–	Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie
–	Zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym
–	Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych
–	Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej w kreowaniu nowych miejsc pracy

2. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu Europejski Fundusz Społeczny	Ogółem 99 574 181
3. Instytucja zarządzająca	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego / Zarząd Województwa Świętokrzyskiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa Działania/ Poddziałania	Działanie 9.2	Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych
	Poddziałanie 9.2.1	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych (projekty konkursowe)
2. Cel/e szczegółowy/e Działania/ Poddziałania	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	– Zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	– Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub

		szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	– Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie
5. Typy projektów	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	Ułatwianie dostępu i podnoszenie jakości usług społecznych ¹ , poprzez: 1. Profilaktykę społeczną skierowaną do dzieci i rodzin w ramach działalności placówek wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych itp.² 2. Wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny, tj. działania asystenta rodziny, grupy wsparcia, interwencja kryzysowa, warsztaty i poradnictwo dla rodzin, w tym m.in. specjalistyczne, terapeutyczne i prawne (poradnictwo prawne i obywatelskie świadczone w oparciu o zdiagnozowane, indywidualne potrzeby uczestników może być realizowane tylko jako integralna część kompleksowego projektu). 3. Wsparcie procesu usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem, w tym poprzez specjalistyczne poradnictwo,

¹ 1) Beneficjent zobowiązany jest do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR o realizowanych projektach.

2) Możliwy zakres usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym działań na rzecz usamodzielniania osób opuszczających pieczę zastępczą oraz podmioty uprawnione do realizacji tych usług określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

² 1) Usługi wsparcia rodziny w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, świetlic środowiskowych polegają na:

- a) tworzeniu nowych miejsc opieki i wychowania w ramach nowo tworzonych placówek lub
- b) wspieraniu istniejących placówek wyłącznie pod warunkiem:
 - zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w tych placówkach lub
 - rozszerzenia oferty wsparcia.

2) Beneficjent zobowiązany jest do **zachowania trwałości utworzonych** w ramach projektu **nowych miejsc** w placówkach wsparcia dziennego, świetlicach środowiskowych po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług pomocy w opiece i wychowaniu dziecka w ramach placówek wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych. Niniejszy warunek zostanie zweryfikowany po upływie okresu wskazanego w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

3) Placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, placówki prowadzone w formie pracy podwórkowej, świetlice środowiskowe zobowiązane są do realizacji zajęć rozwijających co najmniej dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz.UE L 394 z 30.12.2006, str. 10):

- porozumiewanie się w języku ojczystym;
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- umiejętność uczenia się;
- inicjatywność i przedsiębiorczość;
- porozumiewanie się w językach obcych;
- kompetencje informatyczne;
- kompetencje społeczne i obywatelskie;
- świadomość i ekspresja kulturalna.

		usługi świadczone w ramach mieszkalnictwa wspomaganego³ – chronionego, treningowego i wspieranego (np.: pobyt czasowy z uwzględnieniem usług w formie treningów, nauki samodzielności, poradnictwa, pracy socjalnej, zmierzające do całkowitego usamodzielnienia). 4. Wsparcie systemu pieczy zastępczej⁴ poprzez: a) rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz wsparcie dla procesu deinstytucjonalizacji form instytucjonalnych pieczy zastępczej⁵; b) wsparcie rodzin i wychowanków pieczy zastępczej w ramach m.in. poradnictwa, terapii i specjalistycznego wsparcia. 5. Deinstytucjonalizację opieki nad osobami
--	--	--

³ 1) Wsparcie dla mieszkań wspomaganych i mieszkań chronionych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych, przeznaczonych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Liczba miejsc w mieszkaniu wspomaganym nie może być większa niż 12. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych możliwe jest tworzenie miejsc pobytu okresowego lub stałego.

2) Wsparcie istniejących mieszkań wspomaganych lub mieszkań chronionych jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w danym mieszkaniu, bez pogorszenia jakości świadczonych usług.

3) Beneficjent zobowiązany jest do **zachowania trwałości miejsc świadczenia usług** w mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. Niniejszy warunek zostanie zweryfikowany po upływie okresu wskazanego w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

4) W przypadku wsparcia dla mieszkań chronionych stosowany jest standard wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych, a w przypadku mieszkań wspomaganych mieszkania te muszą spełniać definicję usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz standardy określone w załączniku nr 1 do *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

5) W mieszkaniach wspomaganych i mieszkaniach chronionych w ramach wsparcia zapewnia się:

a) *usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze i usługi asystenckie,*

b) *usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną.*

⁴ 1) Interwencja w tym zakresie prowadzi do odejścia od opieki instytucjonalnej, tj. od opieki świadczonej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób do usług świadczonych w społeczności lokalnej, przez tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego do 8 dzieci i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu specjalistycznego, interwencyjnego lub specjalistyczno-interwencyjnego do 14 osób: limit 14 osób nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy prawa krajowego wskazują maksymalną liczbę osób w placówkach. W ramach realizowanego projektu **nie mogą być tworzone nowe miejsca w ramach opieki instytucjonalnej**, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób.

2) W stosunku do osób będących w pieczy zastępczej możliwa jest realizacja wsparcia w postaci usług aktywnej integracji, w szczególności o charakterze społecznym, których celem jest nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej, a w przypadku osób w wieku 15+ także usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym.

⁵ W ramach działań projektowych prowadzących do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego realizowane jest kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w ww. formach (możliwe do realizacji zgodnie z typem projektu nr 6).

		niesamodzielnymi⁶, poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi (w tym osobami starszymi), obejmującą: a) tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług świadczonych w społeczności lokalnej w nowych jak i istniejących placówkach zapewniających opiekę dzienną i całodobową⁷ (w tym osób starszych, niepełnosprawnych, chorych), b) wsparcie dla usług asystenckich⁸, opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych⁹ w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej, m.in.
--	--	--

⁶ 1) Interwencja w ramach poszczególnych typów usług musi spełniać minimalne wymagania świadczenia tych usług, określone w załączniku nr 1 do *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

2) Usługi opiekuńcze są świadczone dla osób niesamodzielnych.

3) Wsparcie usług opiekuńczych prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz liczby osób objętych usługami nie dotyczy wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych.

4) Beneficjent zobowiązany jest do **zachowania trwałości miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych** utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. Niniejszy warunek zostanie zweryfikowany po upływie okresu wskazanego w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

5) Miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach, jak i w podmiotach istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt 3.

6) W ramach opieki instytucjonalnej nie są tworzone nowe miejsca świadczenia usług opiekuńczych ani nie są utrzymywane dotychczas istniejące miejsca.

7) W ramach projektu możliwe jest realizowanie wsparcia skierowanego do osób będących w opiece instytucjonalnej, w celu przejścia tych osób do opieki realizowanej w ramach usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczynia się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w społeczności lokalnej.

8) Podmioty prowadzące opiekę instytucjonalną mogą sfinansować w ramach projektu działania pozwalające na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczyni się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej.

9) Działania wspierające opiekunów faktycznych w opiece nad osobami niesamodzielnymi oprócz sfinansowania usługi asystenckiej lub usługi opiekuńczej (w tym przez tworzenie miejsc krótkookresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów faktycznych) w celu umożliwienia opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego mogą dotyczyć również poradnictwa, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych oraz kształcenia, w tym m. in. zwiększającego ich umiejętności w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi.

⁷ Wsparcie dla zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w ramach tego typu projektu odbywa się przez tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w społeczności lokalnej w formie:

a) stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego;

b) stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego.

Miejsca krótkookresowego pobytu służą przede wszystkim poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie za opiekunów faktycznych.

⁸ 1) Usługi asystenckie są świadczone dla osób z niepełnosprawnościami.

2) Wsparcie dla usług asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług asystenckich w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.

3) W ramach projektu możliwa jest realizacja wsparcia w postaci usług asystenckich dla osób przebywających w opiece instytucjonalnej, w celu ich przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej.

4) Wsparcie dla usług asystenckich odbywa się przez zwiększanie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych podmiotów lub podmiotów istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt 2.

⁹ Wsparcie dla zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w ramach tego typu projektu odbywa się przez zwiększanie liczby opiekunów świadczących usługi w miejscu zamieszkania.

		w formie rodzinnych domów pomocy, usług asystenta osoby niepełnosprawnej, c) usługi świadczone w ramach mieszkalnictwa wspomaganego¹⁰ – chronionego, treningowego i wspieranego (np. pobyt stały lub okresowy dla osób starszych i niepełnosprawnych, częściowo lub całkowicie niesamodzielnych i wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych). 6. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług społecznych, w tym osób sprawujących pieczę zastępczą oraz opiekunów (w szczególności członków rodzin) w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi, w tym osobami starszymi¹¹. <i>Wsparcie przewidziane w ramach typu projektu nr 6 musi być realizowane łącznie z co najmniej jednym z typów projektów od 1 do 5.</i>
6. Typ beneficjenta	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w szczególności: – jednostki samorządu terytorialnego, – jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia JST,

¹⁰ 1) Wsparcie dla mieszkań wspomaganych i mieszkań chronionych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych, przeznaczonych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (osób niesamodzielnych, osób z niepełnosprawnościami). Liczba miejsc w mieszkaniu wspomaganym nie może być większa niż 12. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych możliwe jest tworzenie miejsc pobytu okresowego (w zastępstwie za opiekunów faktycznych) lub stałego.

2) Wsparcie istniejących mieszkań wspomaganych lub mieszkań chronionych jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w danym mieszkaniu, bez pogorszenia jakości świadczonych usług.

3) Beneficjent zobowiązany jest do **zachowania trwałości miejsc świadczenia usług** w mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. Niniejszy warunek zostanie zweryfikowany po upływie okresu wskazanego w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

4) W przypadku wsparcia dla mieszkań chronionych stosowany jest standard wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i rozporządzenia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych, a w przypadku mieszkań wspomaganych mieszkania te muszą spełniać definicję usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz standardy określone w załączniku nr 1 do *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

5) W mieszkaniach wspomaganych i mieszkaniach chronionych w ramach wsparcia zapewnia się:

a) *usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze i usługi asystenckie,*

b) *usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną.*

¹¹ W ramach kształcenia opiekunów faktycznych możliwa jest realizacja szkoleń i zajęć praktycznych oraz wymiana doświadczeń dla opiekunów faktycznych, w tym m.in. zwiększających ich umiejętności w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi.

		– instytucje pomocy i integracji społecznej (zgodnie z definicją znajdującą się w słowniku terminologicznym SZOOP), – podmioty organizujące pieczę zastępczą (zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2011 r. <i>o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i>), – podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe (zgodnie z definicją znajdującą się w słowniku terminologicznym SZOOP).
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia¹²	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	– osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie¹³, w tym rodziny i dzieci, – osoby funkcjonujące w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej¹⁴, – pensjonariusze placówek opiekuńczych, – osoby zależne (niesamodzielne)¹⁵, osoby sprawujące opiekę nad osobą zależną (niesamodzielną)
8. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
9. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region słabiej rozwinięty	Ogółem
	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	47 886 942
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi Działaniami/ Poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	• W zakresie zapewnienia koordynacji udzielanego wsparcia z innymi Działaniami i Osiami Priorytetowymi RPOWŚ na lata 2014-2020: – Komitet Monitorujący RPOWŚ na lata 2014-2020, – kryteria wyboru projektów, – działania w zakresie informacji i promocji, – monitoring i ewaluacja, – komplementarność z Priorytetami Inwestycyjnymi 9a i 9b.

¹² W ramach Poddziałania osoby ze społeczności romskiej mogą uzyskać wsparcie, o ile są osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z zastrzeżeniem, że wsparcie nie może mieć charakteru dedykowanego tej społeczności. Z możliwości uzyskania wsparcia w ramach Poddziałania wyklucza się osoby odbywające karę pozbawienia wolności.

¹³ Definicja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz otoczenia znajduje się w słowniku terminologicznym SZOOP.

¹⁴ Zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

¹⁵ Zgodnie z definicją osoby niesamodzielnej znajdującą się w słowniku terminologicznym SZOOP.

		- W zakresie zapewnienia koordynacji udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi: - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, - Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. - Komplementarność z innymi Programami Operacyjnymi: - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, - Program na rzecz przemian i innowacji społecznych, - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.
12. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	W ramach Działania wydzielone zostały środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji: - obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych (9 400 000 EUR), - obszar funkcjonalny Kielc – realizacja w ramach ZIT (800 000 EUR) - obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (2 700 000 EUR).
	Poddziałanie 9.2.1	W ramach Poddziałania wydzielone zostały środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji: - obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych (8 900 000 EUR), - obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (2 500 000 EUR).
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	Tryb konkursowy Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego
14. Limity i ograniczenia	Działanie 9.2	

w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Poddziałanie 9.2.1	1. Zgodnie z regulaminem konkursu, prawodawstwem krajowym oraz wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, w szczególności: – <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020:</i> a) koszty pośrednie rozliczane są wyłącznie z wykorzystaniem następujących stawek ryczałtowych: - 25% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich¹⁶ do 830 tys. PLN łącznie, - 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich¹⁷ powyżej 830 tys. PLN do 1 740 tys. PLN łącznie, - 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich¹⁸ powyżej 1 740 tys. PLN do 4 550 tys. PLN łącznie, - 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich¹⁹ przekraczającej 4 550 tys. PLN; b) Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości sfinansowanych w ramach projektu środków trwałych przez okres co najmniej 5 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu; – <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności:</i> a) wszystkie działania świadczone w ramach projektu, w których na etapie rekrutacji zidentyfikowano możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami powinny być realizowane w budynkach
---	--------------------	--

¹⁶ Z pomniejszeniem kosztu racjonalnych usprawnień, o których mowa w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

¹⁷ j.w.

¹⁸ j.w.

¹⁹ j.w.

		dostosowanych architektonicznie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie; b) w ramach projektów ogólnodostępnych, w celu zapewnienia możliwości pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami, należy zastosować mechanizm racjonalnych uprawnień. Oznacza to możliwość finansowania specyficznych usług dostosowawczych lub oddziaływania na szeroko pojętą infrastrukturę, nieprzewidzianych z góry we wniosku o dofinansowanie projektu, lecz uruchomionych wraz z pojawieniem się w projekcie (w charakterze uczestnika lub personelu) osoby z niepełnosprawnością. – <i>Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020:</i> • w ramach projektów dotyczących usług społecznych, w szczególności usług opiekuńczych, możliwe jest finansowanie usług zdrowotnych, o ile usługi te nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych, tj. wykraczają poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej albo wykazane zostało, że gwarantowana usługa zdrowotna nie może zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania projektu. Usługi zdrowotne widniejące w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe mogą być finansowane tylko pod warunkiem, że jednocześnie finansowane są usługi ponadstandardowe, a cały pakiet usług tworzy logiczną całość, niezbędną do zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i stanowiącą wartość dodaną do funkcjonującego systemu opieki zdrowotnej;
--	--	--

		Dotyczy typów projektów nr 1 – 4: • ze środków EFS nie mogą być finansowane świadczenia wypłacane na podstawie <i>ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i> oraz <i>ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej</i> ale świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu; Dotyczy typu projektu nr 5: • wsparcie w ramach projektu dotyczącego usług opiekuńczych i asystenckich nie może spowodować: – zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta • oraz – zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie; • wynagrodzenie za pracę/stawka za godzinę pracy osób bezpośrednio świadczących usługi społeczne w projekcie nie mogą być niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę/minimalnej stawki godzinowej ustalonych na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę; • w celu umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami i osobom niesamodzielnym pozostania w społeczności lokalnej dopuszcza się finansowanie działań pozwalających tym osobom na w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie, w tym działania zwiększające ich mobilność, autonomię, bezpieczeństwo, np.: – likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, – sfinansowanie tworzenia wypożyczalni sprzętu wspomagającego (zwiększającego samodzielność osób) i sprzętu pielęgnacyjnego (niezbędnego do opieki nad osobami
--	--	--

		niesamodzielnymi), sfinansowanie wypożyczenia lub zakupu tego sprzętu, – usługi dowożenia posiłków, – przewóz do miejsca pracy lub ośrodka wsparcia. Tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych. • możliwe jest wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, np. teleopieki, systemów przywoławczych, wyłącznie jako elementu wsparcia i pod warunkiem zagwarantowania kompleksowości usługi opiekuńczej nad osobą niesamodzielną; • finansowanie ze środków EFS w ramach danego projektu miejsc świadczenia usług opiekuńczych i asystenckich stworzonych przez danego beneficjenta trwa nie dłużej niż 3 lata; • wsparcie dla usług opiekuńczych i asystenckich: – adresowane jest w pierwszej kolejności do osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych, których dochód nie przekracza 150 % właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, – możliwość korzystania z usług asystenckich lub opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych wskazanych powyżej dopuszczona jest wyłącznie na zasadzie częściowej odpłatności za usługi opiekuńcze lub asystenckie. Wnioskodawca zobowiązany jest do określenia kryteriów rekrutacji tych osób do projektu, uwzględniających w szczególności sytuację materialną osób niesamodzielnych oraz ich opiekunów faktycznych, rodzaj usług i specyfikę grupy docelowej.
--	--	---

		Decyzja o przyznaniu osobie niesamodzielnej lub jej opiekunom usług asystenckich lub opiekuńczych jest poprzedzona każdorazowo indywidualną oceną sytuacji materialnej i życiowej (rodzinnej i zawodowej) danej osoby niesamodzielnej oraz opiekunów faktycznych tej osoby. Wnioskodawca określa zasady odpłatności skorelowane z zasadami dotychczas przez siebie stosowanymi. Zasady odpłatności uzależnione są w szczególności od sytuacji materialnej osób niesamodzielnych i ich opiekunów faktycznych, rodzaju usługi i specyfiki grupy docelowej. Stosowanie odpłatności w projekcie musi być zaplanowane we wniosku o dofinansowanie projektu, przy czym odpłatności te stanowią wkład własny w projekcie. – Wsparcie realizowane w ramach Poddziałania w poszczególnych obszarach musi być również zgodne z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020, Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020, Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. 2. Beneficjent może dokonywać przesunięć w budżecie projektu określonym we wniosku do 10% wartości środków w odniesieniu do zadania, z którego przesuwane są środki jak i do zadania, na które przesuwane są środki w stosunku do zatwierdzonego wniosku. <i>Szczegółowe zasady dokonywania przesunięć określone są w umowie o dofinansowanie projektu oraz w regulaminie konkursu.</i>
--	--	---

		3. Zidentyfikowanie na etapie oceny merytorycznej wniosku wydatków niekwalifikowalnych i/lub zbędnych z punktu widzenia realizacji projektu w wysokości przewyższającej 30% wartości projektu skutkuje negatywną oceną budżetu projektu.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	Przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie projektu. <i>Cross-financing</i> w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. <i>Cross-financing</i> może dotyczyć wyłącznie następujących kategorii: a) zakup nieruchomości, b) zakup infrastruktury, przy czym przez infrastrukturę rozumie się elementy nieprzenośne, na stałe przytwierdzone do nieruchomości (np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy w budynku), c) dostosowanie lub adaptacja (prace remontowo-wykończeniowe) budynków i pomieszczeń. Do kwalifikowalności zakupu nieruchomości stosuje się podrozdział 7.4 niżej wymienionych Wytocznych. Szczegółowe warunki określają: – <i>Wytoczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,</i> – każdorazowo regulamin konkursu.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	Maksymalna wartość zakupionych środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3 500 PLN netto (w ramach kosztów bezpośrednich) i <i>cross-financingu</i>, nie może przekroczyć 10% wydatków kwalifikowalnych projektu. Szczegółowe warunki określają: – <i>Wytoczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu</i>

		<i>Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,</i> – każdorazowo regulamin konkursu.
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	Szczegółowe warunki określają Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	Szczegółowe warunki określają: – Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, – każdorazowo regulamin konkursu.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	<u>O ile dotyczy:</u> Pomoc <i>de minimis</i> , pomoc publiczna na szkolenia i/lub doradztwo i/lub subsydiowanie zatrudnienia: – Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18.12.2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> , – Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z 17.06.2014 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, – Rozporządzenie MliR z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> i pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu ²⁰ (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	85%

²⁰ W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych, w tym w szczególności rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy wdrożeniowej. W przypadku projektów generujących dochód dofinansowanie UE jest ustalane na podstawie art. 61 albo 65 rozporządzenia ogólnego. Obniżeniu podlega nie poziom dofinansowania w ujęciu procentowym, a kwota wydatków kwalifikowalnych.

21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	92,5%
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.1	7,5% ²¹
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy	
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy	
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy	

²¹ Kwota wkładu własnego musi być wyliczona z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku i zaokrąglona zgodnie z zasadami matematycznymi.

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa Działania/ Poddziałania	Działanie 9.2	Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych
	Poddziałanie 9.2.2	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych – ZIT (projekty konkursowe)
2. Cel/e szczegółowy/e Działania/ Poddziałania	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	– Zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	– Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	– Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie
5. Typy projektów	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	Usługi społeczne Ułatwianie dostępu i podnoszenie jakości usług społecznych ²² , poprzez: 1. Profilaktykę społeczną skierowaną do dzieci i rodzin w ramach działalności placówek

²² 1) Beneficjent zobowiązany jest do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR o realizowanych projektach.

2) Możliwy zakres usług wsparcia rodziny, w tym działań na rzecz usamodzielniania osób opuszczających pieczę zastępczą oraz podmioty uprawnione do realizacji tych usług określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

		wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych itp.²³ 2. Wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny, tj. działania asystenta rodziny, grupy wsparcia, interwencja kryzysowa, warsztaty i poradnictwo dla rodzin, w tym m.in. specjalistyczne, terapeutyczne i prawne (poradnictwo prawne i obywatelskie świadczone w oparciu o zdiagnozowane, indywidualne potrzeby uczestników może być realizowane tylko jako integralna część kompleksowego projektu). 3. Wsparcie procesu usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem, w tym poprzez specjalistyczne poradnictwo, usługi świadczone w ramach mieszkalnictwa wspomaganego²⁴ - chronionego, treningowego i wspieranego (np.: pobyt czasowy z uwzględnieniem usług w formie
--	--	---

²³ 1) Usługi wsparcia rodziny w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, świetlic środowiskowych polegają na:

- a) tworzeniu nowych miejsc opieki i wychowania w ramach nowo tworzonych placówek lub
- b) wspieraniu istniejących placówek wyłącznie pod warunkiem:
 - zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w tych placówkach lub
 - rozszerzenia oferty wsparcia.

2) Beneficjent zobowiązany jest do **zachowania trwałości utworzonych** w ramach projektu **nowych miejsc** w placówkach wsparcia dziennego, świetlicach środowiskowych po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług pomocy w opiece i wychowaniu dziecka w ramach placówek wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych. Niniejszy warunek zostanie zweryfikowany po upływie okresu wskazanego w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

3) Placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, placówki prowadzone w formie pracy podwórkowej, świetlice środowiskowe zobowiązane są do realizacji zajęć rozwijających co najmniej dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz.UE L 394 z 30.12.2006, str. 10):

- porozumiewanie się w języku ojczystym;
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- umiejętność uczenia się;
- inicjatywność i przedsiębiorczość;
- porozumiewanie się w językach obcych;
- kompetencje informatyczne;
- kompetencje społeczne i obywatelskie;
- świadomość i ekspresja kulturalna.

²⁴ 1) Wsparcie dla mieszkań wspomaganych i mieszkań chronionych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych, przeznaczonych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Liczba miejsc w mieszkaniu wspomaganym nie może być większa niż 12. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych możliwe jest tworzenie miejsc pobytu okresowego lub stałego.

2) Wsparcie istniejących mieszkań wspomaganych lub mieszkań chronionych jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w danym mieszkaniu, bez pogorszenia jakości świadczonych usług.

3) Beneficjent zobowiązany jest do **zachowania trwałości miejsc świadczenia usług** w mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. Niniejszy warunek zostanie zweryfikowany po upływie okresu wskazanego w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

4) W przypadku wsparcia dla mieszkań chronionych stosowany jest standard wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych, a w przypadku mieszkań wspomaganych mieszkania te muszą spełniać definicję usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz standardy określone w załączniku nr 1 do *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

5) W mieszkaniach wspomaganych i mieszkaniach chronionych w ramach wsparcia zapewnia się:

- a) *usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze i usługi asystenckie,*
- b) *usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną.*

		treningów, nauki samodzielności, poradnictwa, pracy socjalnej, zmierzające do całkowitego usamodzielnienia). 4. Deinstytucjonalizację opieki nad osobami niesamodzielnymi, poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi²⁵ (w tym osobami starszymi), obejmującą: a) tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług świadczonych w społeczności lokalnej w nowych jak i istniejących placówkach zapewniających opiekę dzienną i całodobową²⁶ (w tym osób starszych, niepełnosprawnych, chorych); b) wsparcie dla usług asystenckich²⁷, opiekuńczych i specjalistycznych usług
--	--	---

²⁵ 1) Interwencja w ramach poszczególnych typów usług musi spełniać minimalne wymagania świadczenia tych usług, określone w załączniku nr 1 do *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

2) Usługi opiekuńcze są świadczone dla osób niesamodzielnych.

3) Wsparcie usług opiekuńczych prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz liczby osób objętych usługami nie dotyczy wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych.

4) Beneficjent zobowiązany jest do **zachowania trwałości miejsc świadczenia usług** asystenckich i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. Niniejszy warunek zostanie zweryfikowany po upływie okresu wskazanego w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

5) Miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach, jak i w podmiotach istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt 3.

6) W ramach opieki instytucjonalnej nie są tworzone nowe miejsca świadczenia usług opiekuńczych ani nie są utrzymywane dotychczas istniejące miejsca.

7) W ramach projektu możliwe jest realizowanie wsparcia skierowanego do osób będących w opiece instytucjonalnej, w celu przejścia tych osób do opieki realizowanej w ramach usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczynia się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w społeczności lokalnej.

8) Podmioty prowadzące opiekę instytucjonalną mogą sfinansować w ramach projektu działania pozwalające na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczyni się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej.

9) Działania wspierające opiekunów faktycznych w opiece nad osobami niesamodzielnymi oprócz sfinansowania usługi asystenckiej lub usługi opiekuńczej (w tym przez tworzenie miejsc krótkookresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów faktycznych) w celu umożliwienia opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego mogą dotyczyć również poradnictwa, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych oraz kształcenia, w tym m.in. zwiększającego ich umiejętności w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi.

²⁶ Wsparcie dla zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w ramach tego typu projektu odbywa się przez tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w społeczności lokalnej w formie:

a) stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego;

b) stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego.

Miejsca krótkookresowego pobytu służą przede wszystkim poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie za opiekunów faktycznych.

²⁷ 1) Usługi asystenckie są świadczone dla osób z niepełnosprawnościami.

2) Wsparcie dla usług asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług asystenckich w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.

3) W ramach projektu możliwa jest realizacja wsparcia w postaci usług asystenckich dla osób przebywających w opiece instytucjonalnej, w celu ich przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej.

4) Wsparcie dla usług asystenckich odbywa się przez zwiększanie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych podmiotów lub podmiotów istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt 2.

		opiekuńczych²⁸ w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej, m.in. w formie rodzinnych domów pomocy, usług asystenta osoby niepełnosprawnej, c) usługi świadczone w ramach mieszkalnictwa wspomaganego²⁹ - chronionego, treningowego i wspieranego (np. pobyt stały lub okresowy dla osób starszych i niepełnosprawnych, częściowo lub całkowicie niesamodzielnych i wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych). 5. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług społecznych, w tym opiekunów (w szczególności członków rodzin) w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi, w tym osobami starszymi³⁰. <i>Wsparcie przewidziane w ramach typu projektu nr 5 musi być realizowane łącznie z co najmniej jednym z typów projektów od 1 do 4.</i> Usługi zdrowotne 1. Programy wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci
--	--	--

²⁸ Wsparcie dla zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w ramach tego typu projektu odbywa się przez zwiększanie liczby opiekunów świadczących usługi w miejscu zamieszkania.

²⁹ 1) Wsparcie dla mieszkań wspomaganych i mieszkań chronionych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych, przeznaczonych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (osób niesamodzielnych, osób z niepełnosprawnościami). Liczba miejsc w mieszkaniu wspomaganym nie może być większa niż 12. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych możliwe jest tworzenie miejsc pobytu okresowego (w zastępstwie za opiekunów faktycznych) lub stałego.

2) Wsparcie istniejących mieszkań wspomaganych lub mieszkań chronionych jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w danym mieszkaniu, bez pogorszenia jakości świadczonych usług.

3) Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. Niniejszy warunek zostanie zweryfikowany po upływie okresu wskazanego w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

4) W przypadku wsparcia dla mieszkań chronionych stosowany jest standard wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i rozporządzenia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych, a w przypadku mieszkań wspomaganych mieszkania te muszą spełniać definicję usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz standardy określone w załączniku nr 1 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020.

5) W mieszkaniach wspomaganych i mieszkaniach chronionych w ramach wsparcia zapewnia się:

a) usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze i usługi asystenckie,

b) usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną.

³⁰ W ramach kształcenia opiekunów faktycznych możliwa jest realizacja szkoleń i zajęć praktycznych oraz wymiana doświadczeń dla opiekunów faktycznych, w tym m.in. zwiększających ich umiejętności w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi.

		zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych³¹, zgodnie z zapisami Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 - 2020 obejmujące: a) wczesne wykrywanie wad rozwojowych w szczególności dotyczących układu krążenia u noworodków, niemowląt i małych dzieci, oraz zaburzeń słuchu, wzroku i mowy u dzieci w wieku szkolnym (z uwzględnieniem szkoleń pielęgniarek szkolnych), b) programy rehabilitacji leczniczej dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych, c) podnoszenie świadomości społecznej w zakresie wiedzy na temat zaburzeń słuchu, wzroku i mowy u dzieci, następstw niezdiagnozowanych i nieleczonych dysfunkcji, możliwości terapii oraz kształtowanie właściwych zachowań prozdrowotnych w tym obszarze, d) podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług zdrowotnych. <i>Wsparcie przewidziane w ramach typu projektu nr 1c i 1d musi być realizowane łącznie z typem projektów 1a i/lub 1b.</i>
6. Typ beneficjenta	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w szczególności: – jednostki samorządu terytorialnego, – jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia JST,

³¹ W ramach projektu z zakresu wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci mogą być realizowane następujące działania:

- a) zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej dla danej osoby oraz jej opiekuna z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania usługi zdrowotnej i z powrotem,
- b) w przypadku gdy opiekun biorący udział w projekcie, poza uczestnikiem projektu, ma dodatkowo pod opieką inną osobę niesamodzielną, w ramach projektu możliwe jest zapewnienie opieki nad tą osobą niesamodzielną w czasie korzystania ze wsparcia przez uczestników projektu,
- c) działania informacyjno-edukacyjne dotyczące tematyki RPZ skierowane w szczególności do dzieci oraz osób z ich otoczenia, prowadzone wyłącznie przez absolwentów kierunków medycznych oraz absolwentów kierunku zdrowie publiczne,
- d) działania informacyjno-szkoleniowe związane z wdrażaniem RPZ skierowane w szczególności do lekarzy i pielęgniarek POZ, lekarzy orzeczników, położnych, pielęgniarek środowiskowych, pielęgniarek i higienistek szkolnych, pedagogów, psychologów, rehabilitantów, fizjoterapeutów, prowadzone wyłącznie przez absolwentów kierunków medycznych oraz absolwentów kierunku zdrowie publiczne,
- e) monitoring jakości i celowości podejmowanych działań.

		– instytucje pomocy i integracji społecznej (zgodnie z definicją znajdującą się w słowniku terminologicznym SZOOP), – podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe (zgodnie z definicją znajdującą się w słowniku terminologicznym SZOOP) – podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych, – podmioty uprawnione do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz realizujące zadania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia³²	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	– osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie³³, w tym rodziny i dzieci, – osoby zależne (niesamodzielne)³⁴, osoby sprawujące opiekę nad osobą zależną (niesamodzielną), – pensjonariusze placówek opiekuńczych, – dzieci w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych
8. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
9. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region słabiej rozwinięty	Ogółem
	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	Usługi społeczne – 300 000 Usługi zdrowotne – 500 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi Działaniami/ Poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	• W zakresie zapewnienia koordynacji udzielanego wsparcia z innymi Działaniami i Osiami Priorytetowymi RPOWŚ na lata 2014-2020: – Komitet Monitorujący RPOWŚ na lata 2014-2020, – kryteria wyboru projektów,

³² W ramach Poddziałania osoby ze społeczności romskiej mogą uzyskać wsparcie, o ile są osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z zastrzeżeniem, że wsparcie nie może mieć charakteru dedykowanego tej społeczności. Z możliwości uzyskania wsparcia w ramach Poddziałania wyklucza się osoby odbywające karę pozbawienia wolności.

³³ Definicja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz otoczenia znajduje się w słowniku terminologicznym SZOOP.

³⁴ Zgodnie z definicją osoby niesamodzielnej znajdującą się w słowniku terminologicznym SZOOP.

		– działania w zakresie informacji i promocji, – monitoring i ewaluacja, – komplementarność z Priorytetami Inwestycyjnymi 9a i 9b. • W zakresie zapewnienia koordynacji udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi: – Komitet sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, – <i>Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,</i> – <i>Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020</i> • Komplementarność z innymi Programami Operacyjnymi: – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, – Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, – Program na rzecz przemian i innowacji społecznych, – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, – Program Operacyjny Polska Cyfrowa.
12. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	W ramach Działania wydzielone zostały środki dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji: – obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych (9 400 000 EUR), – obszar funkcjonalny Kielc – realizacja w ramach ZIT (800 000 EUR) – obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (2 700 000 EUR).
	Poddziałanie 9.2.2	– obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT (800 000 EUR)
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	Tryb konkursowy Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu

za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		Spółecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	1. Zgodnie z regulaminem konkursu, prawodawstwem krajowym oraz wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, w szczególności: – <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020:</i> a) koszty pośrednie rozliczane są wyłącznie z wykorzystaniem następujących stawek ryczałtowych: - 25% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich³⁵ do 830 tys. PLN włącznie, - 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich³⁶ powyżej 830 tys. PLN do 1 740 tys. PLN włącznie, - 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich³⁷ powyżej 1 740 tys. PLN do 4 550 tys. PLN włącznie, - 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich³⁸ przekraczającej 4 550 tys. PLN; b) Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości sfinansowanych w ramach projektu środków trwałych przez okres co najmniej 5 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu; – <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020,</i>

³⁵ Z pomniejszeniem kosztu racjonalnych usprawnień, o których mowa w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

³⁶ j.w.

³⁷ j.w.

³⁸ j.w.

		<i>w szczególności:</i> a) wszystkie działania świadczone w ramach projektu, w których na etapie rekrutacji zidentyfikowano możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami powinny być realizowane w budynkach dostosowanych architektonicznie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie; b) w ramach projektów ogólnodostępnych, w celu zapewnienia możliwości pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami, należy zastosować mechanizm racjonalnych usprawnień. Oznacza to możliwość finansowania specyficznych usług dostosowawczych lub oddziaływania na szeroko pojętą infrastrukturę, nieprzewidzianych z góry we wniosku o dofinansowanie projektu, lecz uruchomionych wraz z pojawieniem się w projekcie (w charakterze uczestnika lub personelu) osoby z niepełnosprawnością. – <i>Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020:</i> • w ramach projektów dotyczących usług społecznych, w szczególności usług opiekuńczych, możliwe jest finansowanie usług zdrowotnych, o ile usługi te nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych, tj. wykraczają poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej albo wykazane zostało, że gwarantowana usługa zdrowotna nie może zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania projektu. Usługi zdrowotne widniejące w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe mogą być finansowane tylko pod warunkiem, że jednocześnie finansowane są usługi ponadstandardowe, a cały pakiet usług tworzy logiczną całość,
--	--	---

		niezbędną do zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i stanowiącą wartość dodaną do funkcjonującego systemu opieki zdrowotnej; Dotyczy typów projektów nr 1 – 3: • ze środków EFS nie mogą być finansowane świadczenia wypłacane na podstawie <i>ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i> oraz <i>ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej</i> ale świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu; Dotyczy typu projektu nr 4: • wsparcie w ramach projektu dotyczącego usług opiekuńczych i asystenckich nie może spowodować: – zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta • zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie; • wynagrodzenie za pracę/stawka za godzinę pracy osób bezpośrednio świadczących usługi społeczne w projekcie nie mogą być niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę/minimalnej stawki godzinowej ustalonych na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę; • w celu umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami i osobom niesamodzielnym pozostania w społeczności lokalnej dopuszcza się finansowanie działań pozwalających tym osobom na w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie, w tym działania zwiększające ich mobilność, autonomię, bezpieczeństwo, np.: – likwidowanie barier architektonicznych w miejscu
--	--	--

		zamieszkania, – sfinansowanie tworzenia wypożyczalni sprzętu wspomagającego (zwiększającego samodzielność osób) i sprzętu pielęgnacyjnego (niezbędnego do opieki nad osobami niesamodzielnymi), sfinansowanie wypożyczenia lub zakupu tego sprzętu, – usługi dowożenia posiłków, – przewóz do miejsca pracy lub ośrodka wsparcia. Tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych. • możliwe jest wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, np. teleopieki, systemów przywoławczych, wyłącznie jako elementu wsparcia i pod warunkiem zagwarantowania kompleksowości usługi opiekuńczej nad osobą niesamodzielną; • finansowanie ze środków EFS w ramach danego projektu miejsc świadczenia usług opiekuńczych i asystenckich stworzonych przez danego beneficjenta trwa nie dłużej niż 3 lata; • wsparcie dla usług opiekuńczych i asystenckich: – adresowane jest w pierwszej kolejności do osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych, których dochód nie przekracza 150 % właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, – możliwość korzystania z usług asystenckich lub opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych wskazanych powyżej dopuszczona jest wyłącznie na zasadzie częściowej odpłatności za usługi opiekuńcze lub asystenckie. Wnioskodawca zobowiązany jest
--	--	--

		do określenia kryteriów rekrutacji tych osób do projektu, uwzględniających w szczególności sytuację materialną osób niesamodzielnych oraz ich opiekunów faktycznych, rodzaj usług i specyfikę grupy docelowej. Decyzja o przyznaniu osobie niesamodzielnej lub jej opiekunom usług asystenckich lub opiekuńczych jest poprzedzona każdorazowo indywidualną oceną sytuacji materialnej i życiowej (rodzinnej i zawodowej) danej osoby niesamodzielnej oraz opiekunów faktycznych tej osoby. Wnioskodawca określa zasady odpłatności skorelowane z zasadami dotychczas przez siebie stosowanymi. Zasady odpłatności uzależnione są w szczególności od sytuacji materialnej osób niesamodzielnych i ich opiekunów faktycznych, rodzaju usługi i specyfiki grupy docelowej. Stosowanie odpłatności w projekcie musi być zaplanowane we wniosku o dofinansowanie projektu, przy czym odpłatności te stanowią wkład własny w projekcie. – <i>Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020:</i> • działania objęte finansowaniem w ramach projektów nie mogą zastępować świadczeń opieki zdrowotnej, których finansowanie jest zagwarantowane ze środków publicznych. – Wsparcie realizowane w ramach Poddziałania w poszczególnych obszarach musi być również zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020, Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców</i>
--	--	---

		<i>i pracowników do zmian na lata 2014-2020.</i> 2. Beneficjent może dokonywać przesunięć w budżecie projektu określonym we wniosku do 10% wartości środków w odniesieniu do zadania, z którego przesuwane są środki jak i do zadania, na które przesuwane są środki w stosunku do zatwierdzonego wniosku. <i>Szczegółowe zasady dokonywania przesunięć określone są w umowie o dofinansowanie projektu oraz w regulaminie konkursu.</i> 3. Zidentyfikowanie na etapie oceny merytorycznej wniosku wydatków niekwalifikowalnych i/lub zbędnych z punktu widzenia realizacji projektu w wysokości przewyższającej 30% wartości projektu skutkuje negatywną oceną budżetu projektu.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	Przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie projektu. <i>Cross-financing</i> w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. <i>Cross-financing</i> może dotyczyć wyłącznie następujących kategorii: a) zakup nieruchomości, b) zakup infrastruktury, przy czym przez infrastrukturę rozumie się elementy nieprzenośne, na stałe przytwierdzone do nieruchomości (np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy w budynku), c) dostosowanie lub adaptacja (prace remontowo-wykończeniowe) budynków i pomieszczeń. Do kwalifikowalności zakupu nieruchomości stosuje się podrozdział 7.4 niżej wymienionych <i>Wytycznych</i>. Szczegółowe warunki określają: – <i>Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu</i>

		<i>Spójności na lata 2014-2020.</i> – każdorazowo regulamin konkursu.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	Maksymalna wartość zakupionych środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3 500 PLN netto (w ramach kosztów bezpośrednich) i cross-financingu, nie może przekroczyć 10% wydatków kwalifikowalnych projektu. Szczegółowe warunki określają: – <i>Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,</i> – każdorazowo regulamin konkursu.
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	Szczegółowe warunki określają <i>Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</i>
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	Szczegółowe warunki określają: – <i>Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,</i> – regulamin konkursu.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	<u>O ile dotyczy:</u> Pomoc <i>de minimis</i>, pomoc publiczna na szkolenia i/lub doradztwo i/lub subsydiowanie zatrudnienia: – <i>Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18.12.2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis,</i> – <i>Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z 17.06.2014 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu,</i> – <i>Rozporządzenie MliR z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis i pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na</i>

		<i>lata 2014-2020.</i>
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu ³⁹ (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	85%
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	92,5%
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.2	
	Poddziałanie 9.2.2	7,5% ⁴⁰
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
26. Mechanizm wdrażania instrumentów	Nie dotyczy	

³⁹ W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych, w tym w szczególności rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy wdrożeniowej. W przypadku projektów generujących dochód dofinansowanie UE jest ustalane na podstawie art. 61 albo 65 rozporządzenia ogólnego. Obniżeniu podlega nie poziom dofinansowania w ujęciu procentowym, a kwota wydatków kwalifikowalnych.

⁴⁰ Kwota wkładu własnego musi być wyliczona z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku i zaokrąglona zgodnie z zasadami matematycznymi.

finansowych	
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

VI. Załączniki

- Załącznik 1 – Tabela transpozycji PI na Działania/Poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych;
- Załącznik 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla Działań i Poddziałań;
- Załącznik 3 – Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, Działań i Poddziałań.

VII. Inne

- Słownik terminologiczny;
- Spis skrótów.

Załącznik nr 1 do SZOOP

**Tabela transpozycji PI na Działania/Poddziałania w poszczególnych
osiach priorytetowych⁴¹**

Numer i nazwa osi priorytetowej	Nr Działania	Nr Poddziałania (jeśli dotyczy)	Nr CT	Nr PI	Uwagi dodatkowe
8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	8.1 Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego	8.1.1 Zwiększanie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 <i>(projekty konkursowe)</i>	8	8iv	
		8.1.2 Zwiększanie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 – ZIT <i>(projekty konkursowe)</i>	8	8iv	
	8.2 Aktywne i zdrowe starzenie się	8.2.1 Przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy przez osoby w wieku aktywności zawodowej <i>(projekty konkursowe)</i>	8	8vi	
		8.2.2 Wsparcie profilaktyki zdrowotnej w regionie <i>(projekty konkursowe)</i>	8	8vi	
		8.2.3 Wsparcie profilaktyki zdrowotnej – ZIT <i>(projekty konkursowe)</i>	8	8vi	
	8.3 Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego	8.3.1 Upowszechnianie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej <i>(projekty konkursowe)</i>	10	10i	
		8.3.2 Wsparcie kształcenia podstawowego w zakresie kompetencji kluczowych <i>(projekty konkursowe)</i>	10	10i	
		8.3.3 Rozwój edukacji kształcenia ogólnego w zakresie stosowania TIK <i>(projekty konkursowe)</i>	10	10i	
		8.3.4 Rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego w budowaniu kompetencji kluczowych <i>(projekty konkursowe)</i>	10	10i	
		8.3.5 Realizacja programu stypendialnego skierowanego do uczniów szkół	10	10i	

⁴¹ Tabela transpozycji dotyczy tylko Osi priorytetowych EFS 8, 9 i 10.

		ponadpodstawowych (projekt pozakonkursowy)			
		8.3.6 Wzrost jakości edukacji ogólnej – ZIT (projekty konkursowe)	10	10i	
	8.4 Kształcenie ustawiczne osób dorosłych	8.4.1 Podnoszenie umiejętności lub kwalifikacji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych – Operator PSF (projekty konkursowe)	10	10iii	
		8.4.2 Podnoszenie umiejętności lub kwalifikacji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych poprzez realizację oddolnych inicjatyw edukacyjnych (projekty konkursowe)	10	10iii	
		8.4.3 Podnoszenie umiejętności lub kwalifikacji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych poprzez realizację oddolnych inicjatyw edukacyjnych – ZIT (projekty konkursowe)	10	10iii	
	8.5 Rozwój i wysoka jakość szkolnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego	8.5.1 Podniesienie jakości kształcenia zawodowego oraz wsparcie na rzecz tworzenia i rozwoju CKZiU (projekty konkursowe)	10	10iv	
		8.5.2 Realizacja programu stypendialnego skierowanego do uczniów zdolnych szkół kształcenia zawodowego (projekt pozakonkursowy)	10	10iv	
		8.5.3 Edukacja formalna i pozaformalna osób dorosłych (projekty konkursowe)	10	10iv	
		8.5.4 Kształcenie ustawiczne – ZIT (projekty konkursowe)	10	10iv	
	9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	9.1 Aktywna integracja zwiększająca szanse na zatrudnienie (projekty konkursowe)	Nie dotyczy	9	9i
		9.2 Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych	9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych (projekty konkursowe)	9	9iv
			9.2.2 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych – ZIT (projekty konkursowe)	9	9iv
			9.2.3 Rozwój wysokiej jakości	9	9iv

		usług zdrowotnych (projekty konkursowe)			
	9.3 Wsparcie ekonomii i przedsiębiorczości społecznej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.	9.3.1 Wsparcie sektora ekonomii społecznej (projekty konkursowe)	9	9v	
		9.3.2 Koordynacja działań na rzecz ekonomii społecznej (projekt pozakonkursowy)	9	9v	
10. Otwarty rynek pracy	10.1 Działania publicznych służb zatrudnienia na rzecz podniesienia aktywności zawodowej osób powyżej 29 roku życia (projekty pozakonkursowe)	Nie dotyczy	8	8i	
	10.2 Działania na rzecz podniesienia aktywności zawodowej osób powyżej 29 roku życia	10.2.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób powyżej 29 roku życia pozostających bez zatrudnienia (projekty konkursowe)	8	8i	
		10.2.2 Wsparcie aktywności zawodowej osób powyżej 29 roku życia pozostających bez zatrudnienia – ZIT (projekty konkursowe)	8	8i	
	10.3 Mobilność zawodowa i geograficzna w ramach sieci Eures wspierana przez publiczne służby zatrudnienia, WK OHP oraz podmioty akredytowane przez MPiPS	10.3.1 Mobilność zawodowa i geograficzna w ramach sieci Eures, wspierana przez publiczne służby zatrudnienia (projekty pozakonkursowe)	8	8i	
		10.3.2 Mobilność zawodowa i geograficzna w ramach sieci Eures, wspierana przez WK OHP oraz podmioty akredytowane przez MPiPS (projekty konkursowe).	8	8i	
	10.4 Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy	10.4.1 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości poprzez zastosowanie instrumentów zwrotnych i bezzwrotnych (projekty konkursowe)	8	8iii	
		10.4.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości poprzez zastosowanie instrumentów bezzwrotnych - ZIT (projekty konkursowe)	8	8iii	
	10.5 Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian (projekty konkursowe)	Nie dotyczy	8	8v	

Załącznik nr 2 do SZOOP

Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla Działań i Poddziałań

WSKAŹNIKI REZULTATU BEZPOŚREDNIEGO							
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Działanie 9.2							
Poddziałanie 9.2.1	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu.	szt.	Słabiej rozwinięty	90%	2013	90%	SL 2014
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.	osoba	Słabiej rozwinięty	47%	2013	23%	SL 2014
Poddziałanie 9.2.2	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu.	szt.	Słabiej rozwinięty	90%	2013	90%	SL 2014
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu.	szt.	Słabiej rozwinięty	90%	2013	90%	SL 2014

	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.	osoba	Słabiej rozwinięty	47%	2013	23%	SL 2014
--	---	-------	--------------------	-----	------	-----	---------

WSKAŹNIKI PRODUKTU						
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu	Wartość pośrednia (2018)	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem						
Działanie 9.2						
Poddziałanie 9.2.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoba	Słabiej rozwinięty	8 696	21 624	SL 2014
Poddziałanie 9.2.2	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoba	Słabiej rozwinięty	129	437	SL 2014
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie	osoba	Słabiej rozwinięty	n/d	50	SL 2014

Załącznik nr 3 do SZOOP

Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, Działań i Poddziałań

**SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DLA POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ/
PODDZIAŁAŃ WSPÓŁFINANSOWANYCH Z EFS W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU
OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014 – 2020**

OŚ PRIORYTETOWA	Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem				
PRORYTET INWESTYCYJNY	9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym				
DZIAŁANIE	Działanie 9.2 Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych				
PODDZIAŁANIE	Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych				
KRYTERIA DOSTĘPU					
L.P	Nazwa kryterium	Definicja	Opis znaczenia	Moment oceny (formalna/ merytoryczna)	Stosuje się do typu/ów projektu/ów w (nr)
1.	Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 24 miesiące.	Ograniczony czas realizacji projektu do 24 miesięcy pozwoli Wnioskodawcom precyzyjnie zaplanować przedsięwzięcia, co wpłynie na zwiększenie efektywności oraz sprawne rozliczanie finansowe wdrażanych projektów. Okres 24 miesięcy liczony jest jako pełne miesiące kalendarzowe. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny formalnej.	1 - 6
2.	Projekt realizowany jest przez Beneficjenta oraz Partnera (o ile dotyczy) niebędącego podmiotem	Kryterium ma na celu zapewnienie realizacji wyłącznie usług społecznych. Dla zapewnienia demarkacji pomiędzy usługami społecznymi a	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje	Kryterium weryfikowane na etapie	5

	lecniczym.	usługami zdrowotnymi przyjmuje się, że usługi społeczne to usługi realizowane przez beneficjentów niebędących podmiotami leczniczymi. W ramach projektów dotyczących usług społecznych, w szczególności usług opiekuńczych, umożliwia się finansowanie usług zdrowotnych, o ile usługi te są niezbędne do zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	odrzućeniem wniosku.	oceny formalnej.	
3.	Projekt odpowiada na potrzeby zdiagnozowane w gminnej lub powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych i/lub gminnym lub powiatowym programie, którego obowiązek opracowania wynika z zapisów ustawowych, obowiązujących na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.	Zgodnie z <i>ustawą</i> z dnia 12 marca 2004 roku <i>o pomocy społecznej</i> do zadań gminy i powiatu należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Dokument ten to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu objęcie wsparciem osoby dotknięte wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków dla funkcjonowania społeczności lokalnej. Do wyszczególnionych w treści kryterium gminnych i powiatowych programów zalicza się: 1) gminny program profilaktyki	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzućeniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	1 - 6

		i rozwiązywania problemów alkoholowych - art. 4, ust. 2 ustawy <i>o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi</i> (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286, z późn. zm.); 2) gminny program wspierania rodziny – art. 176 pkt 1 ustawy <i>o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i> (Dz. U. z 2015 r., poz. 332, z późn. zm.), 3) powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych – art. 180 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332, z późn. zm.); 4) powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie – art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. <i>o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</i> (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), 5) powiatowych programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. <i>o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych</i> (Dz. U. z 2011 r. Nr			
--	--	--	--	--	--

		127, poz. 721, z późn. zm.). Wprowadzenie przedmiotowego kryterium pozwoli na realizację projektów zgodnych z potrzebami zdiagnozowanymi przez jednostki samorządu terytorialnego w zakresie pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.			
4.	Personel zaangażowany w realizację zadań merytorycznych w projekcie posiada kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w obszarze realizowanego zadania, w szczególności pomocy społecznej, pieczy zastępczej.	Wykwalifikowana i doświadczona kadra realizująca zadania merytoryczne w projekcie pozwoli zagwarantować profesjonalne wsparcie ostatecznym odbiorcom projektu. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści części 4.3.2 oraz 4.6.1 wniosku o dofinansowanie projektu.	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	1 - 6
5.	Wnioskodawcą lub Partnerem projektu jest jednostka samorządu terytorialnego z obszaru realizacji projektu lub jej jednostka organizacyjna działająca w obszarze pomocy lub integracji społecznej.	Kryterium ma na celu przyczynić się do zapewnienia koordynacji i komplementarności realizowanych działań projektowych na skutek powiązania ich z procesami zachodzącymi na terenie realizacji projektu. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	4 - 5
6.	Projekt przewiduje częściową odpłatność uczestników, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego pomocy	Kryterium ma na celu określenie warunków udziału w projekcie osób z niepełnosprawnościami (dla których świadczone są usługi asystenckie) i osób	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem	Kryterium weryfikowane na etapie oceny	5

	społecznej, za realizowane usługi asystenckie lub opiekuńcze na zasadach określonych przez Wnioskodawcę, jednak uczestnicy współpłacący nie mogą stanowić więcej niż 50% uczestników projektu.	niesamodzielnych (dla których świadczone są usługi opiekuńcze), których dochód przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Wysokość kryterium dochodowego, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, wynosi na osobę samotnie gospodarującą – 634 zł, a na osobę w rodzinie – 514 zł. Zasady odpłatności muszą zostać określone przez Wnioskodawcę i wskazane w treści wniosku o dofinansowanie. Poziom uczestników współpłacących w treści wniosku o dofinansowanie należy wskazać procentowo. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	wniosku.	merytorycznej.	
7.	Projekt zakłada przygotowanie we współpracy z osobą niesamodzielną indywidualnego planu wsparcia dla każdego uczestnika.	Kryterium ma na celu zapewnienie zindywidualizowanego wsparcia dla każdego uczestnika projektu oraz umożliwia osobom niesamodzielnym, a w przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną wspólnie z opiekunem prawnym, kontrolę nad świadczoną pomocą. Przygotowanie planu wsparcia osoby niesamodzielnej musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem indywidualnej diagnozy potrzeb. Wnioskodawca zobowiązany	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	5

		jest do zapewnienia osobie niesamodzielnej lub osobie niesamodzielnej wspólnie z opiekunem prawnym decyzji w sprawie ostatecznego kształtu, formy i zakresu wsparcia. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.			
8.	Wnioskodawca zapewnia, że wsparcie dla osób niesamodzielnych realizowane w ramach projektu odbywa się zgodnie z „Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i dokumentem „Wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej w celu przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności – zestaw narzędzi”.	Kryterium ma na celu zapewnienie realizacji wsparcia zgodnie z wytycznymi stanowiącymi podstawę do wykorzystania funduszy Unii Europejskiej w celu przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	1 - 6
9.	Projekt zapewnia, że w wyniku restrukturyzacji powstanie placówka spełniająca standardy przewidziane dla niej do spełnienia do 2021 roku według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.	Kryterium zapewni realizację procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, obejmującego restrukturyzację istniejących placówek, zgodnie ze standardami określonymi w prawodawstwie krajowym. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	4a

	<i>o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i> , natomiast pozostałe dzieci zostaną umieszczone w rodzinnych formach pieczy zastępczej.	treści wniosku o dofinansowanie projektu.			
KRYTERIA PREMIUJĄCE - weryfikowane na etapie oceny merytorycznej					
L.P	Nazwa kryterium	Definicja	Opis znaczenia	Waga punktowa	Stosuje się do typu/ów projektu/ó
1.	Projekt realizowany w partnerstwie pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego lub jej jednostką organizacyjną a podmiotem ekonomii społecznej.	Kryterium ma przyczynić się do zapewnienia koordynacji i komplementarności realizacji projektów na danym terenie oraz do zwiększenia znaczenia podmiotów z sektora ekonomii społecznej w świadczeniu usług społecznych. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	Projekty, które otrzymały minimum punktowe od obydwu oceniających podczas oceny spełniania ogólnych kryteriów merytorycznych oraz spełniają kryteria premiujące otrzymują premię punktową (maksymalnie 40 punktów). Ocena spełniania kryterium premiującego jest dokonywana	10	1 - 6
2.	Ostatecznymi odbiorcami wsparcia w ramach projektu będzie minimum 50% osób z niżej przedstawionymi niepełnosprawnościami o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności: – z niepełnosprawnościami sprzężonymi i/lub – z niepełnosprawnością	Z diagnozy województwa wynika, że w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy znajdują się osoby z niepełnosprawnością, w szczególności o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Realizacja wsparcia w bezpośredni sposób przyczyni się do zmiany i/lub zwiększenia posiadanych umiejętności społecznych osób o wymienionym statusie, a w konsekwencji do zmniejszenia ich bierności i poprawy sytuacji życiowej i/lub społeczno-zatrudnieniowej. Poziom osób spełniający niniejsze kryterium		10	1 - 6

	intelektualną i/lub – z zaburzeniami psychicznymi (w świetle przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych).	w treści wniosku o dofinansowanie należy wskazać procentowo. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	poprzez przyznanie liczby punktów w zakresie określonym dla tego kryterium. Przyznanie określonej dla danego kryterium premiującego liczby punktów oznacza spełnienie kryterium. Nieprzyznanie punktów oznacza niespełnienie kryterium. Projekty, które nie spełniają kryteriów premiujących nie tracą punktów uzyskanych w ramach oceny merytorycznej.		
3.	Grupę docelową projektu stanowi łącznie minimum 40% osób z poniższego katalogu: a) osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt 11 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020 i/lub b) osoby lub rodziny	Kryterium ma na celu preferowanie wsparcia dla osób lub rodzin doświadczających wielokrotnego wykluczenia społecznego pogłębiającego ich marginalizację. Dodatkowo w celu zapewnienia komplementarności wsparcia w ramach RPOWŚ z Programem Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020 preferowane będzie wsparcie dla osób i rodzin korzystających z programu. Poziom osób spełniający niniejsze kryterium w treści wniosku o dofinansowanie należy wskazać procentowo. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.		10	1 - 6

	korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, dla których zakres wsparcia nie będzie powielał działań towarzyszących, które dana osoba lub rodzina otrzymała/otrzymuje z PO PŻ.				
4.	Projekt zakłada utworzenie centrum asystentury osób niepełnosprawnych, obejmujące działania asystenckie dla osób z niepełnosprawnością, z wykorzystaniem modelu wsparcia zadań OPS/PCPR w aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Na obszarze danego powiatu/gminy dofinansowany zostanie jeden projekt dotyczący utworzenia centrum asystentury osób niepełnosprawnych.	Kryterium przyczyni się do realizacji w sposób kompleksowy usług asystenckich w celu zaspokojenia potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Działania podejmowane w ramach funkcjonowania centrum zwiększą skuteczność działań aktywizacji społecznej i zawodowej skierowanych do ww. osób. Model wsparcia zadań OPS/PCPR w aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych został opracowany w ramach projektu współfinansowanego ze środków EFS z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki o tytule „Centrum Asystentury Społecznej – Model Wsparcia Zadań OPS/PCPR w aktywizacji społecznej i zawodowej ON”. Produktem finalnym projektu jest „Podręcznik organizacji centrum asystentury społecznej dla NGO i JST” dostępny na stronie internetowej http://asystent-on.pl/produkt-finalny-centrum-asystentury-spolecznej/. Wnioskodawca adekwatnie do lokalnych potrzeb i celów		10	5

		wybiera odpowiadające specyfice instytucji i potrzebom potencjalnych klientów zestaw praktycznych zaleceń, rozwiązań i funkcjonalności w zakresie organizacji centrum. Utworzenie centrum z wykorzystaniem wskazanego w kryterium modelu musi zostać oparte o 5 filarów wskazanych w produkcie finalnym projektu, przy czym filar nr 5. <i>Montaż finansowy</i> będzie mógł być w pełni zrealizowany tylko przez centrum prowadzone przez NGO. Spośród złożonych wniosków do dofinansowania wyłoniony zostanie tylko jeden projekt dla danego powiatu/gminy. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.			
--	--	---	--	--	--

OŚ PRIORYTETOWA		Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem			
PRORYTET INWESTYCYJNY		9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym			
DZIAŁANIE		Działanie 9.2 Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych			
PODDZIAŁANIE		Poddziałanie 9.2.2 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych - ZIT			
KRYTERIA DOSTĘPU					
L.P	Nazwa kryterium	Definicja	Opis znaczenia	Moment oceny (formalna/ merytoryczna)	Stosuje się do typu/ów projekt u/ów (nr)
1.	Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 24 miesiące.	Ograniczony czas realizacji projektu do 24 miesięcy pozwoli Wnioskodawcom precyzyjnie zaplanować przedsięwzięcia, co wpłynie na zwiększenie efektywności oraz sprawne rozliczanie finansowe wdrażanych projektów. Okres 24 miesięcy liczony jest jako pełne miesiące kalendarzowe. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny formalnej.	1 - 5
2.	Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego (które w przypadku osób fizycznych -	Skierowanie wsparcia do osób pracujących/uczących się lub zamieszkałych na obszarze KOF (lub innych podmiotów) jest podyktowane koniecznością wspierania	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny	1 - 5

	uczą się, pracują lub zamieszkują na obszarze KOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego; w przypadku innych podmiotów - posiadają jednostkę organizacyjną na obszarze KOF).	mieszkańców ww. obszaru zgodnie z terytorialnym rozkładem interwencji wskazanym w RPOWŚ. Obszar KOF obejmuje miasto Kielce i następujące gminy powiatu kieleckiego: Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górno, Masłów, Miedziana Góra, Morawica, Piekoszów, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn i Zagnańsk. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.		merytorycznej.	
3.	Wnioskodawca w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział, czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie KOF.	Wprowadzenie kryterium uzasadnia konieczność usprawnienia kontaktu pomiędzy Wnioskodawcą, a osobami korzystającymi ze wsparcia, jak również pomiędzy Wnioskodawcą, a Instytucją Pośredniczącą. Obszar KOF obejmuje miasto Kielce i następujące gminy powiatu kieleckiego: Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górno, Masłów, Miedziana Góra, Morawica, Piekoszów, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn i Zagnańsk z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z jego kadrą. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	1 - 5
4.	Projekt realizowany jest przez Beneficjenta oraz Partnera (o ile dotyczy) niebędącego podmiotem	Kryterium ma na celu zapewnienie realizacji wyłącznie usług społecznych. Dla zapewnienia demarkacji pomiędzy usługami społecznymi a	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem	Kryterium weryfikowane na etapie	4

	lecniczym.	usługami zdrowotnymi przyjmuje się, że usługi społeczne to usługi realizowane przez beneficjentów niebędących podmiotami leczniczymi. W ramach projektów dotyczących usług społecznych, w szczególności usług opiekuńczych, umożliwia się finansowanie usług zdrowotnych, o ile usługi te są niezbędne do zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	wniosku.	oceny formalnej.	
5.	Projekt odpowiada na potrzeby zdiagnozowane w gminnej lub powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych i/lub gminnym lub powiatowym programie, którego obowiązek opracowania wynika z zapisów ustawowych, obowiązujących na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.	Zgodnie z <i>ustawą</i> z dnia 12 marca 2004 roku o <i>pomocy społecznej</i> do zadań gminy i powiatu należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Dokument ten to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu objęcie wsparciem osoby dotknięte wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków dla funkcjonowania społeczności lokalnej. Do wyszczególnionych w treści kryterium gminnych i powiatowych programów zalicza się: 1) gminny program profilaktyki	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	1 - 5

		i rozwiązywania problemów alkoholowych - art. 4, ust. 2 ustawy <i>o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi</i> (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286, z późn. zm.); 2) gminny program wspierania rodziny – art. 176 pkt 1 ustawy <i>o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i> (Dz. U. z 2015 r., poz.332, z późn. zm.), 3) powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych – art. 180 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz.332, z późn. zm.); 4) powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie – art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. <i>o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</i> (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), 5) powiatowych programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. <i>o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych</i> (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.). Wprowadzenie przedmiotowego kryterium pozwoli na realizację projektów zgodnych			
--	--	--	--	--	--

		z potrzebami zdiagnozowanymi przez jednostki samorządu terytorialnego w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.			
6.	Personel zaangażowany w realizację zadań merytorycznych w projekcie posiada kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w obszarze realizowanego zadania, w szczególności pomocy społecznej, pieczy zastępczej.	Wykwalifikowana i doświadczona kadra realizująca zadania merytoryczne w projekcie pozwoli zagwarantować profesjonalne wsparcie ostatecznym odbiorcom projektu. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści części 4.3.2 oraz 4.6.1 wniosku o dofinansowanie projektu.	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium zweryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	1 - 5
7.	Wnioskodawcą lub partnerem projektu jest jednostka samorządu terytorialnego z obszaru realizacji projektu lub jej jednostka organizacyjna działająca w obszarze pomocy lub integracji społecznej.	Kryterium ma na celu przyczynić się do zapewnienia koordynacji i komplementarności realizowanych działań projektowych na skutek powiązania ich z procesami zachodzącymi na terenie realizacji projektu. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium zweryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	4
8.	Projekt przewiduje częściową odpłatność uczestników, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego pomocy społecznej, za realizowane usługi asystenckie lub opiekuńcze na zasadach określonych przez Wnioskodawcę, jednak	Kryterium ma na celu określenie warunków udziału w projekcie osób z niepełnosprawnościami (dla których świadczone są usługi asystenckie) i osób niesamodzielnych (dla których świadczone są usługi opiekuńcze), których dochód przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium zweryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	4

	uczestnicy współpłacący nie mogą stanowić więcej niż 50% uczestników projektu.	w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Wysokość kryterium dochodowego, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, wynosi na osobę samotnie gospodarującą – 634 zł, a na osobę w rodzinie – 514 zł. Zasady odpłatności muszą zostać określone przez Wnioskodawcę i wskazane w treści wniosku o dofinansowanie. Poziom uczestników współpłacących w treści wniosku o dofinansowanie należy wskazać procentowo. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.			
9.	Projekt zakłada przygotowanie we współpracy z osobą niesamodzielną indywidualnego planu wsparcia dla każdego uczestnika.	Kryterium ma na celu zapewnienie zindywidualizowanego wsparcia dla każdego uczestnika projektu oraz umożliwia osobom niesamodzielnym, a w przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną wspólnie z opiekunem prawnym, kontrolę nad świadczoną pomocą. Przygotowanie planu wsparcia osoby niesamodzielnej musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem indywidualnej diagnozy potrzeb. Wnioskodawca zobowiązany jest do zapewnienia osobie niesamodzielnej lub osobie niesamodzielnej wspólnie z opiekunem prawnym decyzyjności w sprawie ostatecznego kształtu, formy i zakresu wsparcia.	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	4

		Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.			
10.	Wnioskodawca zapewnia, że wsparcie dla osób niesamodzielnych realizowane w ramach projektu odbywa się zgodnie z „Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i dokumentem „Wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej w celu przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności – zestaw narzędzi”.	Kryterium ma na celu zapewnienie realizacji wsparcia zgodnie z wytycznymi stanowiącymi podstawę do wykorzystania funduszy Unii Europejskiej w celu przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	Weryfikacja „0-1”. Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.	Kryterium weryfikowane na etapie oceny merytorycznej.	1 - 5
KRYTERIA PREMIUJĄCE - weryfikowane na etapie oceny merytorycznej					
L.P	Nazwa kryterium	Definicja	Opis znaczenia	Waga punktowa	Stosuje się do tvou/ów
1.	Projekt realizowany w partnerstwie pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego lub jej jednostką organizacyjną z obszaru KOF	Kryterium ma przyczynić się do zapewnienia koordynacji i komplementarności realizacji projektów na danym terenie oraz do zwiększenia znaczenia podmiotów z sektora ekonomii społecznej w świadczeniu usług	Projekty, które otrzymały minimum punktowe od obydwu	10	1 - 5

	z podmiotem ekonomii społecznej.	społecznych. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	oceniających podczas oceny spełniania ogólnych kryteriów merytorycznych oraz spełniających kryteria premiujące otrzymują premię punktową (maksymalnie 30 punktów). Ocena spełniania kryterium premiującego jest dokonywana poprzez przyznanie liczby punktów w zakresie określonym dla tego kryterium. Przyznanie określonej dla danego kryterium premiującego liczby punktów oznacza spełnienie kryterium. Nieprzyznanie punktów oznacza		
2.	Ostatecznymi odbiorcami wsparcia w ramach projektu będzie minimum 50% osób z niżej przedstawionymi niepełnosprawnościami o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności: – z niepełnosprawnościami sprzężonymi - i/lub – z niepełnosprawnością intelektualną - i/lub – z zaburzeniami psychicznymi (w świetle przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych).	Z diagnozy województwa wynika, że w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy znajdują się osoby z niepełnosprawnością, w szczególności o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Realizacja wsparcia w bezpośredni sposób przyczyni się do zmiany i/lub zwiększenia posiadanych umiejętności społecznych osób o wymienionym statusie, a w konsekwencji do zmniejszenia ich bierności i poprawy sytuacji życiowej i/lub społeczno-zatrudnieniowej. Poziom osób spełniających niniejsze kryterium w treści wniosku o dofinansowanie należy wskazać procentowo. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.		10	1 - 5
3.	Grupę docelową projektu stanowi łącznie minimum 40% osób z poniższego katalogu: a) osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia	Kryterium ma na celu preferowanie wsparcia dla osób lub rodzin doświadczających wielokrotnego wykluczenia społecznego pogłębiającego ich marginalizację. Dodatkowo w celu zapewnienia komplementarności wsparcia w ramach RPOWŚ z Programem Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020		10	1 - 5

	społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt 11 <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020</i> i/lub b) osoby lub rodziny korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, dla których zakres wsparcia nie będzie powielał działań towarzyszących, które dana osoba lub rodzina otrzymała/otrzymuje z PO PŻ.	preferowane będzie wsparcie dla osób i rodzin korzystających z programu. Poziom osób spełniający niniejsze kryterium w treści wniosku o dofinansowanie należy wskazać procentowo. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.	niespełnienie kryterium. Projekty, które nie spełniają kryteriów premiujących nie tracą punktów uzyskanych w ramach oceny merytorycznej.		
--	--	---	--	--	--

SŁOWNIK TERMINOLOGICZNY:

Akredytacja – akredytacja przyznawana przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego dla podmiotów lub partnerstw świadczących łącznie wszystkie typy usług wsparcia ekonomii społecznej wskazanych w KPRES w związku ze spełnieniem przez nie Standardów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach Systemu Akredytacji i Standardów Działania Instytucji Wsparcia Ekonomii Społecznej (AKSES).

Baza Usług Rozwojowych (BUR) – internetowa baza usług rozwojowych, obejmująca w szczególności rejestr podmiotów zapewniających należyte świadczenie usług rozwojowych współfinansowanych ze środków publicznych, prowadzona w formie systemu teleinformatycznego przez Administratora BUR. Ww. rejestr stanowi element rejestru prowadzonego pod nazwą Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, którego szczegółowe zasady funkcjonowania określa rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw. BUR umożliwia w szczególności obsługę następujących procesów:

- publikację ofert usług rozwojowych przez podmioty świadczące usługi rozwojowe wraz z danymi identyfikującymi te podmioty,
- dokonywanie zapisów na poszczególne usługi rozwojowe,
- zamieszczanie ogłoszeń o zapotrzebowaniu na usługi rozwojowe,
- dokonywanie oceny usług rozwojowych zgodnie z Systemem Oceny Usług Rozwojowych,
- zapoznania się z wynikiem ocen usług rozwojowych dokonanych przez innych uczestników usług.

Centrum integracji społecznej (CIS) – podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r., poz. 225, z późn. zm.), posiadający aktualny wpis do rejestru CIS prowadzonego przez właściwego wojewodę.

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (CKZiU) – zespół szkół lub placówek systemu oświaty, o którym mowa w art. 62a ustawy o *systemie oświaty*.

Certyfikacja – procedura, w wyniku której osoba ucząca się otrzymuje od upoważnionej instytucji formalny dokument, stwierdzający, że osiągnęła określoną kwalifikację. Certyfikacja następuje po walidacji, w wyniku wydania pozytywnej decyzji stwierdzającej, że wszystkie efekty uczenia się wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte.

Cross-financing – tzw. zasadę elastyczności, o której mowa w art. 98 ust. 2 rozporządzenia ogólnego, polegającą na możliwości finansowania działań w sposób komplementarny ze

środków EFRR i EFS w przypadku, gdy dane działanie z jednego funduszu objęte jest zakresem pomocy drugiego funduszu.

Deinstytucjonalizacja usług – proces przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej, realizowany w oparciu o „Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej, z drugiej – stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest profilaktyka, mająca zapobiegać umieszczaniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci – rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej.

Działalność bieżąca przedszkola - działalność polegającą na realizacji zadań statutowych przedszkola, na którą ponoszone są wydatki bieżące.

Edukacja formalna – uczenie się poprzez udział w programach kształcenia i szkolenia, prowadzących do uzyskania kwalifikacji zarejestrowanej.

Edukacja pozaformalna – uczenie się zorganizowane instytucjonalnie, jednak poza programami kształcenia i szkolenia prowadzącymi do uzyskania kwalifikacji zarejestrowanej.

Inne zespoły realizujące zadania CKZiU – podmioty realizujące zadania z zakresu współpracy z pracodawcami i organizacjami pracodawców oraz prowadzące kwalifikacyjne kursy zawodowe, a także podejmujące działania w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, w tym również dla osób dorosłych, które są tworzone w inny sposób, niż określony w art. 62a ustawy o systemie oświaty;

Instruktor praktycznej nauki zawodu – instruktor praktycznej nauki zawodu, o którym mowa w § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U., poz. 1626).

Instytucje pomocy i integracji społecznej – jednostki organizacyjne pomocy społecznej określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.), jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332, z późn. zm.) oraz jednostki zatrudnienia socjalnego, organizacje pozarządowe, działające w sferze pomocy i integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie, warsztaty terapii zajęciowej i inne podmioty prowadzące działalność w sferze pomocy i integracji społecznej (których głównym celem nie jest prowadzenie działalności gospodarczej).

Inteligentne specjalizacje – obszary, w których regiony będą specjalizować się w gospodarce

i współpracującej z nią nauce, stanowiące element strategii rozwoju województwa, o których mowa w pkt 4.3 ppkt 2 załącznika nr I do rozporządzenia ogólnego.

Klub integracji społecznej (KIS) – podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r., poz. 225, z późn. zm.), posiadający aktualny wpis do rejestru KIS prowadzonego przez właściwego wojewodę.

Komitet Sterujący – Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, działający po przewodnictwem ministra właściwego do spraw zdrowia.

Kompetencja – to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się/ kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji.

Kompetencje cyfrowe (kompetencje w zakresie TIK) – definiowane jako zdolność do:

- a) przetwarzania (wyszukiwania, oceny, przechowywania) informacji;
- b) komunikacji (wchodzenia w cyfrowe interakcje, dzielenia się informacjami, znajomość netykiety i umiejętność zarządzania cyfrową tożsamością);
- c) tworzenia cyfrowej informacji (w tym również umiejętność programowania i znajomość zagadnień praw autorskich);
- d) zachowania bezpieczeństwa (ochrony cyfrowych urządzeń, danych, własnej tożsamości, zdrowia i środowiska);
- e) rozwiązywania problemów (technicznych, identyfikowania sytuacji, w których technologia może pomóc, bycia kreatywnym z użyciem technologii, identyfikowania luk w zakresie kompetencji).

Kompetencje kluczowe niezbędne na rynku pracy – kompetencje, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia, do których zalicza się następujące kompetencje kluczowe z katalogu wskazanego w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie *kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie* (2006/962/WE) (Dz. Urz. UE L 394 z 30.12.2006 r., str. 10):

- a) porozumiewanie się w językach obcych;
- b) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo – techniczne;
- c) kompetencje informatyczne;
- d) umiejętność uczenia się;
- e) kompetencje społeczne;

f) inicjatywność i przedsiębiorczość.

Kompetencje wskazane w lit. b i c są zaliczane do kompetencji podstawowych, pozostałe należą do katalogu kompetencji przekrojowych.

Kompetencje społeczno-emocjonalne – umiejętności komunikacyjne, rozpoznawania i kierowania swoimi emocjami, budowania dobrych relacji z innymi, ustalania i osiągania pozytywnych celów, a także ograniczania destrukcyjnych czy agresywnych zachowań⁴².

Koncepcja uniwersalnego projektowania – projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewniania dodatkowych udogodnień dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne.

Kontrakt socjalny – kontrakt socjalny w rozumieniu art. 6 pkt 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 poz. 930, z późn. zm.).

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES) – program rozwoju przyjęty uchwałą nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M.P. poz. 811), określający cele i kierunki polityki publicznej w obszarze włączenia społecznego oraz wspierania rozwoju ekonomii społecznej w latach 2014-2020.

Krajowy program zdrowotny – program zdrowotny lub program polityki zdrowotnej realizowany w ramach PO WER lub realizowany z innych środków publicznych mający charakter ogólnokrajowy.

Kwalifikacja – to określony zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez instytucję uprawnioną do certyfikowania.

Mechanizm racjonalnych usprawnień – konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nienakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, rozpatrywane osobno dla każdego konkretnego przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.

⁴² Wzmacnianie kompetencji społeczno-emocjonalnych małych dzieci i współpraca z rodzicami w codziennej pracy przedszkola. Bliżej przedszkola. 7. forum wychowania przedszkolnego Elżbieta Nerwińska, www.blizejprzedszkola.pl/upload/files/Wzmacnianie_kompetencji.pdf.

Mieszkanie chronione – mieszkanie chronione, o którym mowa w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniu chronionym oraz standard lokalu przeznaczonego na mieszkanie chronione zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. poz. 305).

Mieszkanie wspomagane – usługa społeczna świadczona w społeczności lokalnej w postaci mieszkania lub domu, przygotowującego osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zapewniającego pomoc w prowadzeniu samodzielnego życia. Mieszkanie lub dom może być prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego, spółki z większościovym udziałem jednostek samorządu terytorialnego, stowarzysztwa budownictwa społecznego lub podmioty ekonomii społecznej w formie mieszkania:

- a) treningowego, przygotowującego osoby w nim przebywające do prowadzenia samodzielnego życia. Usługa ma charakter okresowy i służy określonym kategoriom osób w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji;
- b) wspieranego, stanowiącego alternatywę dla pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Usługa ma charakter pobytu stałego lub okresowego (w przypadku potrzeby opieki w zastępstwie za opiekunów faktycznych). Służy osobom niesamodzielnym, w szczególności osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami, wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych lub asystenckich.

Formą mieszkania wspomagane go nie jest mieszkanie socjalne.

MŚP – za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną. Pułap zatrudnienia oraz pułapy finansowe określające kategorię przedsiębiorstwa. Na kategorię mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) składają się przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 pracowników, których roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR i/lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 milionów EUR.

Nauczyciel – należy przez to rozumieć także wychowawcę i innego pracownika pedagogicznego zatrudnionego w ośrodku wychowania przedszkolnego, szkole lub placówce systemu oświaty.

Nauczyciel kształcenia zawodowego – nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych, w tym nauczyciel języka obcego zawodowego oraz nauczyciel praktycznej nauki zawodu.

Obszar wiejski – definiowany zgodnie z *Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*.

Operator – beneficjent projektu wybrany w procedurze konkursowej, udzielający grantów (dotacji) bezpośrednio uczestnikom projektu w formule systemu popytowego.

Operator projektu PSF (beneficjent) – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 oraz w art. 63 rozporządzenia ramowego, realizujący projekt w zakresie PSF, wybrany przez WUP Kielce do realizacji projektu PSF w trybie konkursowym.

Opieka instytucjonalna – usługi świadczone:

- a) w placówce opiekuńczo-pobytowej, czyli placówce wieloosobowego całodobowego pobytu i opieki, w której liczba mieszkańców jest większa niż 30 osób lub w której:
 - i. usługi nie są świadczone w sposób zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby);
 - ii. wymagania organizacyjne mają pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców;
 - iii. mieszkańcy nie mają wystarczającej kontroli nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą w zakresie funkcjonowania w ramach placówki;
 - iv. mieszkańcy są odizolowani od ogółu społeczności lub zmuszeni do mieszkania razem;
- b) w placówce opiekuńczo-wychowawczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575, z późn. zm.) powyżej 14 osób.

Opiekun faktyczny (nieformalny) – osoba pełnoletnia opiekująca się osobą niesamodzielną, niebędąca opiekunem zawodowym i niepobierająca wynagrodzenia z tytułu opieki nad osobą niesamodzielną, najczęściej członek rodziny.

Organ dotujący – organ przyznający dotację na podstawie art. 80 i art. 90 ustawy o systemie oświaty.

Organ prowadzący – minister właściwy, jednostka samorządu terytorialnego, inna osoba prawna lub fizyczna odpowiedzialna za działalność ośrodka wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki systemu oświaty.

Osoba długotrwale bezrobotna – definicja pojęcia „długotrwale bezrobotny” różni się w zależności od wieku:

- młodzież (poniżej 25 lat) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 6 miesięcy,
- dorośli (25 lat lub więcej) - osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy.

Wiek uczestników projektu jest określony na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

Osoby bezrobotne – osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Definicja uwzględnia osoby zarejestrowane jako bezrobotne zgodnie z krajowymi przepisami, nawet jeżeli nie spełniają one wszystkich trzech kryteriów. Osobami

bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu badania aktywności ekonomicznej ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja nie uwzględnia studentów studiów stacjonarnych, nawet jeśli spełniają powyższe kryteria. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi⁴³ z w rozumieniu *Wytycznych*.

Osoby bierne zawodowo – osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują⁴⁴ i nie są bezrobotne). Studenci studiów stacjonarnych są uznawani za osoby bierne zawodowo. Osoby będące na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowana opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego), są uznawane za bierne zawodowo, chyba że są zarejestrowane już jako bezrobotne (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo)⁴⁵. Osoby prowadzące działalność na własny rachunek (w tym członek rodziny bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność) nie są uznawane za bierne zawodowo.

⁴³ Taka sytuacja ma miejsce w momencie gdy np. osoba bezrobotna urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować jako osobę bezrobotną.

⁴⁴ Osoby pracujące to osoby w wieku 15 lat i więcej, które wykonują pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie, z której czerpią zyski lub korzyści rodzinne lub osoby posiadające zatrudnienie lub własną działalność, które jednak chwilowo nie pracowały ze względu na np. chorobę, urlop, spór pracowniczy czy kształcenie się lub szkolenie. Osoby prowadzące działalność na własny rachunek – prowadzące działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową – są również uznawane za pracujących, o ile spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- 1) osoba pracuje w swojej działalności, praktyce zawodowej lub gospodarstwie rolnym w celu uzyskania dochodu, nawet jeżeli przedsiębiorstwo nie osiąga zysków;
- 2) osoba poświęca czas na prowadzenie działalności gospodarczej, praktyki zawodowej czy gospodarstwa rolnego, nawet jeżeli nie zrealizowano żadnej sprzedaży lub usług i nic nie wyprodukowano (na przykład: rolnik wykonujący prace w celu utrzymania swojego gospodarstwa; architekt spędzający czas w oczekiwaniu na klientów w swoim biurze; rybak naprawiający łódkę czy siatki rybackie, aby móc dalej pracować; osoby uczestniczące w konwencjach lub seminariach);
- 3) osoba jest w trakcie zakładania działalności gospodarczej, gospodarstwa rolnego lub praktyki zawodowej; zalicza się do tego zakup lub instalację sprzętu, zamawianie towarów w ramach przygotowań do uruchomienia działalności. Bezpłatnie pomagający członek rodziny uznawany jest za osobę pracującą, jeżeli wykonywaną przez siebie pracę wnosi bezpośredni wkład w działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową będącą w posiadaniu lub prowadzoną przez spokrewnionego członka tego samego gospodarstwa domowego.

Bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność członek rodziny uznawany jest za „osobę prowadzącą działalność na własny rachunek”.

Żołnierze poborowi, którzy wykonywali określoną pracę, za którą otrzymywali wynagrodzenie lub innego rodzaju zysk w czasie tygodnia odniesienia nie są uznawani za „osoby pracujące” – o ile obowiązkowy pobór i powołanie do wojska dotyczy państwa członkowskiego.

Osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/rodzicielskim (rozumianym jako świadczenie pracownicze, który zapewnia płatny lub bezpłatny czas wolny od pracy do momentu porodu i obejmuje późniejszą krótkoterminową opiekę nad dzieckiem) są uznawane za „osoby pracujące”.

Osoby przebywające na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowaną opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego) są uznawane za „osoby bierne zawodowo”, chyba że są zarejestrowane już jako „osoby bezrobotne” (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo).

„Zatrudnienie subsydiowane” jest uznawane za „zatrudnienie”. Należy je rozumieć jako zachętę do zatrudnienia zgodnie z definicjami Polityki Rynku Pracy (LMP): Zachęty do zatrudnienia obejmują środki, które ułatwiają rekrutację osób bezrobotnych i innych grup docelowych lub pomagają zapewnić ciągłość zatrudnienia osób narażonych na przymusowe zwolnienie z pracy. Zachęty do zatrudnienia odnoszą się do subsydiowania miejsc pracy na otwartym rynku prac, które mogą istnieć lub zostać stworzone bez dotacji publicznych i które, jak należy mieć nadzieję, utrzymają się po okresie subsydiowania. Miejsca pracy, które mogą być subsydiowane, dotyczą zwykle sektora prywatnego, ale do uzyskania wsparcia kwalifikują się również miejsca pracy z sektora publicznego i instytucji niekomercyjnych, przy czym rozróżnienie nie jest wymagane. Środki publiczne w postaci zachęt w zakresie zatrudnienia mają swój udział w kosztach zatrudnienia, przy czym większość tych kosztów nadal ponosi pracodawca. Nie wyklucza to jednak przypadków, kiedy wszystkie koszty pracy są pokrywane przez określony czas ze środków publicznych.

⁴⁵ Taka sytuacja ma miejsce w momencie gdy np. osoba bierna zawodowo urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować jako osobę bierną zawodowo, chyba, że jest zarejestrowana jako bezrobotna, wówczas zgodnie z definicją należy wykazać ją jako osobę bezrobotną.

Osoba niesamodzielną – osoba, która ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego. Do oceny stopnia niesamodzielnego stosowana jest Skala Barthel. Skala Barthel pozwala na ocenę chorego pod względem jego zapotrzebowania na opiekę innych osób. Bierze się w niej pod uwagę między innymi czynności życia codziennego takie jak: spożywanie posiłków, poruszanie się, wchodzenie i schodzenie po schodach, siadanie, ubieranie się i rozbieranie, utrzymanie higieny osobistej, korzystanie z toalety, kontrolowanie czynności fizjologicznych. Za osobę niesamodzielną uznaje się również dzieci, nad którymi opiekę sprawuje uczestnik projektu.

Osoba uboga pracująca – osoba wykonująca pracę, za którą otrzymuje wynagrodzenie i która jest uprawniona do korzystania z pomocy społecznej na podstawie przesłanki ubóstwa, tj. której dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej.

Osoby o niskich kwalifikacjach – osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie. Definicja poziomów wykształcenia (ISCED) została zawarta w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020* w części dotyczącej wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich PI. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać jeden raz, uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED.

Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382, z późn. zm.);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156);

- f) osoby z niepełnosprawnością – osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375, z późn. zm.);
- g) rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;
- h) osoby dla których ustalono III profil pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.);
- i) osoby niesamodzielne;
- j) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- k) osoby korzystające z PO PŻ.

Osoba w wieku aktywności zawodowej – aktywna zawodowo osoba w wieku 15 lat i więcej (zgodnie z analogiczną metodologią, która jest stosowana w ramach przeprowadzanego cyklicznie przez Główny Urząd Statystyczny Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, osoba aktywna zawodowo to osoba pracująca albo pozostająca bez zatrudnienia, ale poszukująca pracy i zainteresowana jej podjęciem). O przynależności danej osoby do grupy osób w wieku aktywności zawodowej powinien – w przypadku górnej granicy – decydować nie określony w sposób sztywny wiek, ale aktywność zawodowa tej osoby. Przynależność do tej grupy powinna być ustalana indywidualnie dla każdej osoby w oparciu o przesłankę, czy jest ona aktywna ekonomicznie (niezależnie od statystycznego faktu bycia danej osoby w wieku produkcyjnym, czy poprodukcyjnym).

Osoby z niepełnosprawnościami – osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o *ochronie zdrowia psychicznego* (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375).

Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej (OWES) – podmiot lub partnerstwo posiadający akredytację, świadczący komplementarnie pakiet usług wsparcia ekonomii społecznej wskazanych w KPRES.

Ośrodek wychowania przedszkolnego – publiczny lub niepubliczny podmiot wymieniony w art. 14 ust. 3 oraz w art. 2 pkt 5 ustawy o systemie oświaty, z uwzględnieniem art. 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827, z późn. zm.) oraz art. 12 ustawy z dnia 29 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 35), w którym jest prowadzone wychowanie przedszkolne.

Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – osoby spokrewnione lub niespokrewnione z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, a także inne osoby z najbliższego środowiska osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Za otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym można uznać wszystkie osoby, których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Do otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym należą także osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą lub kandydaci do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka i dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Partnerzy społeczni i gospodarczy – organizacje pracodawców i organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.), samorządy zawodowe, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz jednostki naukowe w rozumieniu art. 2 pkt. 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615, z późn. zm.), a także Rada Działalności Pożytku Publicznego.

Placówka systemu oświaty – placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne oraz placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie zawodowe.

Placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne – placówka w rozumieniu art. 2 pkt 5 i 7 ustawy o systemie oświaty.

Placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie zawodowe – placówka w rozumieniu art. 2 pkt. 3a ustawy o systemie oświaty.

Podejście popytowe – mechanizm dystrybucji środków EFS ukierunkowany na możliwość dokonania samodzielnego wyboru usług rozwojowych przez przedsiębiorcę oraz odpowiadający na indywidualne potrzeby rozwojowe przedsiębiorcy.

Podmiot ekonomii społecznej (PES) –

- a) przedsiębiorstwo społeczne, w tym spółdzielnia socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2006 r., poz. 651, z późn. zm.);
- b) podmiot reintegracyjny, realizujący usługi reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym:
 - i) CIS i KIS, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
 - ii) ZAZ i WTZ, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- c) organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 239, z późn. zm.);
- d) podmiot sfery gospodarczej utworzony w związku z realizacją celu społecznego bądź dla którego leżący we wspólnym interesie cel społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej. Grupę tę można podzielić na następujące podgrupy:
 - i) organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają realizację celów statutowych;
 - ii) spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnie pracy, inwalidów i niewidomych, działające w oparciu o ustawę z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 21, z późn. zm.);
 - iii) spółki non-profit, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o ile udział sektora publicznego w spółce wynosi nie więcej niż 50%.

Podmiot świadczący usługi rozwojowe - przedsiębiorca lub instytucja, którzy świadczą usługi rozwojowe i dokonują rejestracji w RUR za pomocą Karty Podmiotu w trybie określonym w regulaminie RUR.

Podmiotowy System Finansowania (PSF) – system dystrybucji środków przeznaczonych na wspieranie rozwoju przedsiębiorców i pracowników, oparty na podejściu popytowym, wdrażany w ramach RPO.

Pośrednik finansowy – podmiot wybrany przez podmiot zarządzający funduszem funduszy, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego

Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 i oferujący instrumenty finansowe bezpośrednio podmiotom ekonomii społecznej.

Praca socjalna – praca socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Pracownik – personel w rozumieniu art. 5 załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym z zastosowaniem art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1).

Program aktywności lokalnej – partnerstwo lokalne zainicjowane przez ośrodek pomocy społecznej, inną jednostkę organizacyjną samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową w celu realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej oraz w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności lokalnej. Program aktywności lokalnej skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska lub członków danej społeczności.

Program polityki zdrowotnej – program polityki zdrowotnej, o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku programów polityki zdrowotnej finansowanych ze środków EFS, wybór realizatora programu polityki zdrowotnej następuje z zastosowaniem przepisów rozdziału 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*.

Program zdrowotny – program zdrowotny, o którym mowa w art. 5 pkt 30 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*. W przypadku programów zdrowotnych finansowanych ze środków EFS, wybór realizatora programu zdrowotnego następuje z zastosowaniem przepisów rozdziału 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*.

Projekt – projekt, o którym mowa w art. 2 pkt. 18 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*.

Projekt edukacyjny – indywidualne lub zespołowe, planowe działanie dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów albo słuchaczy, mające na celu rozwiązanie konkretnego problemu, z zastosowaniem różnorodnych metod. Projekt edukacyjny jest realizowany pod opieką nauczyciela i obejmuje następujące działania (dostosowane do możliwości osób z nich korzystających):

- a) wybranie tematu projektu edukacyjnego;
- b) określenie celów projektu edukacyjnego i zaplanowanie etapów jego realizacji;
- c) wykonanie zaplanowanych działań;
- d) przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego.

Projekt partnerski – projekt partnerski, o którym mowa w art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

Projekt socjalny – projekt socjalny, o którym mowa w art. 6 pkt 18 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Przedmioty przyrodnicze – przedmioty, do których zalicza się w szczególności:

- a) przyrodę w szkołach podstawowych;
- b) biologię, chemię, geografię, fizykę w gimnazjach;
- c) biologię, chemię, geografię, fizykę (zarówno w zakresie podstawowym, jak i rozszerzonym) oraz przedmiot uzupełniający przyroda w szkołach ponadgimnazjalnych.

Przedsiębiorstwo społeczne - podmiot, który spełnia łącznie poniższe warunki:

- a) jest podmiotem wyodrębnionym pod względem organizacyjnym i rachunkowym, prowadzącym działalność gospodarczą zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym lub działalność oświatową w rozumieniu art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, lub działalność kulturalną w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2012 r. poz. 406, z późn. zm.), której celem jest:
 - i) integracja społeczna i zawodowa określonych kategorii osób wyrażona poziomem zatrudnienia tych osób:
 - (1) zatrudnienie co najmniej 50%
 - osób bezrobotnych lub
 - osób z niepełnosprawnościami, lub
 - osób, o których mowa art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, lub
 - osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych, lub
 - (2) zatrudnienie co najmniej 30% osób o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub osób

- z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ii) lub realizacja usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1457, z późn. zm.) lub usług wychowania przedszkolnego w przedszkolach lub w innych formach wychowania przedszkolnego zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, przy jednoczesnej realizacji integracji społecznej i zawodowej osób, o których mowa w ppkt. i, wyrażonej zatrudnieniem tych osób na poziomie co najmniej 30%;
- b) jest podmiotem, który nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, akcjonariuszy lub pracowników, ale przeznaczą go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa jako kapitał niepodzielny oraz w określonej części na reintegrację zawodową i społeczną lub na działalność pożytku publicznego prowadzoną na rzecz społeczności lokalnej, w której działa przedsiębiorstwo;
- c) jest zarządzany na zasadach demokratycznych co oznacza, że struktura zarządzania przedsiębiorstwami społecznymi lub ich struktura własnościowa opiera się na współzarządzaniu w przypadku spółdzielni, akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji pracowników, co podmiot określa w swoim statucie lub innym dokumencie założycielskim;
- d) wynagrodzenia kadry zarządzającej są ograniczone limitami tj. nie przekraczają wartości, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- e) zatrudnia w oparciu o umowę o pracę, spółdzielczą umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną co najmniej trzy osoby, przy zachowaniu proporcji zatrudnienia określonych w lit. a.

Regionalny program zdrowotny (RPZ) – program polityki zdrowotnej realizowany w ramach RPO, mogący dotyczyć następujących przykładowych działań:

- a) wdrożenie programów profilaktycznych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu;
- b) wdrożenie programów rehabilitacji medycznej ułatwiających powroty do pracy;
- c) wdrożenie programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy;
- d) wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnościami.

Rozporządzenie EFS – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17.12.2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające

rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 470, z późn. zm.).

Rozporządzenie ogólne – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17.12.2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.).

Sieci współpracy i samokształcenia – lokalne lub regionalne zespoły nauczycieli z różnych OWP, szkół lub placówek systemu oświaty, którzy w zorganizowany sposób współpracują ze sobą, szczególnie w zakresie rozwiązywania problemów i dzielenia się doświadczeniem.

Sieć przedszkolna – sieć, o której mowa w art. 14a ustawy o systemie oświaty.

Specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne – indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532).

Szkoła – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt. 2 oraz 9 ust 1 ustawy o systemie oświaty.

Szkoła dla dorosłych – szkoła, o której mowa w art. 3 , pkt 15, ustawy o systemie oświaty.

Szkoła policealna – szkoła, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt. 3 lit. d ustawy o systemie oświaty.

Szkoła specjalna – szkoła, o której mowa w art. 3 pkt 1a ustawy o systemie oświaty.

Staż – nabywanie przez osobę bezrobotną lub osobę bierną zawodowo umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.

System Oceny Usług Rozwojowych – dokument, który stanowi załącznik do regulaminu RUR, określający zasady dokonywania oceny usług rozwojowych przez przedsiębiorcę, pracowników oraz podmioty świadczące usługi rozwojowe, zatwierdzony przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz dostępny na stronie www.parp.gov.pl. Co do zasady, w przypadku każdej usługi rozwojowej Podmiot wpisany do Rejestru Usług Rozwojowych powinien określić jej cel edukacyjny, który będzie podlegał ocenie w rejestrze przez jej odbiorców (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne). Jeżeli usługa będzie pozwalała na osiągnięcie celu biznesowego wówczas Podmiot wpisany do Rejestru Usług Rozwojowych powinien go również

określić (np. doradztwo – cel produktowy czy w przypadku kompleksowego wsparcia przedsiębiorstwa poprzez projekt zmiany). Cel usługi zostanie zrealizowany w sytuacji, gdy przedsiębiorca po zakończeniu korzystania z usługi rozwojowej oceni realizację jej celu w rejestrze w skali stopniowanej od 1 do 5 na poziomie 4 lub 5.

Szkolenie otwarte – szkolenia o ustalonej z góry dacie, miejscu, programie lub ramach merytorycznych, grupie docelowej, celach szkoleniowych i cenie. Zazwyczaj są to szkolenia miękkie, psychologiczne, językowe, prawne czy kursy zawodowe, na które jest prowadzony przez firmę szkoleniową otwarty nabór uczestników.

Szkolenie zamknięte – szkolenia dedykowane dla jednej ścisłej grupy docelowej czy dla uczestników danego projektu, tzw. „szyte na miarę”.

Ścieżka reintegracji – zestaw kompleksowych i zindywidualizowanych form wsparcia, mających na celu wyprowadzenie osób, rodzin lub środowiska z ubóstwa lub wykluczenia społecznego. Ścieżka reintegracji może być realizowana w ramach jednego projektu (ścieżka udziału w projekcie) lub – ze względu na złożoność problemów i potrzeb danej osoby, rodziny lub środowiska – wykraczać poza ramy jednego projektu i być kontynuowana w innym projekcie lub pozaprojektowo. Wsparcie w ramach ścieżki reintegracji może być realizowane przez jedną lub przez kilka instytucji zazwyczaj w sposób sekwencyjny.

Środowisko zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym –

- a) osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, otoczenie tych osób lub społeczność lokalna, w której zamieszkują;
- b) społeczność lokalna, którą cechuje co najmniej jedna z przesłanek wykluczających, o których mowa w definicji osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
- c) społeczność lokalna, która zamieszkuje obszary zdegradowane w rozumieniu Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 lub jej udział jest niezbędny w rewitalizacji, o której mowa w ww. wytycznych.

Teleopieka medyczna – usługa opiekuńcza o charakterze medycznym, wykorzystująca nowoczesne technologie. Usługa jest w szczególności kierowana do osób niesamodzielnych i ma na celu zwiększenie ich bezpieczeństwa w okresie przebywania samotnie w domu.

Uczeń młodszy – każdy uczeń (w tym szczególnie uczeń, który rozpoczął naukę jako sześciolatek) przekraczający kolejny próg edukacyjny, a tym samym rozpoczynający kolejny/nowy etap edukacyjny:

- a) I etap edukacyjny - obejmuje uczniów klasy I szkoły podstawowej;
- b) II etap edukacyjny - obejmuje uczniów klasy IV szkoły podstawowej;

c) III etap edukacyjny - obejmuje uczniów klasy I gimnazjum.

Uczenie się nieformalne – uczenie się wynikające z codziennych działań związanych z pracą, rodziną lub czasem wolnym, które nie jest zorganizowane ani ustrukturyzowane pod względem celów, czasu uczenia się ani środków wspierających uczenie się; z perspektywy uczącego się może być ono niezamierzone.

Uczenie się pozaformalne – uczenie się, które odbywa się poprzez zaplanowane działania (pod względem celów i czasu przeznaczonego na naukę), w którym obecna jest pewna forma wsparcia, ale które nie jest częścią formalnego systemu kształcenia i szkolenia.

Uczeń/dziecko z niepełnosprawnością – uczeń albo dziecko w wieku przedszkolnym posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na dany rodzaj niepełnosprawności oraz dzieci i młodzież posiadające orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydawane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu głębokim. Orzeczenia są wydawane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej.

Umiejętności – przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Umowa Partnerstwa – Umowa Partnerstwa, o której mowa w art. 2 pkt 20 rozporządzenia ogólnego.

Usługa rozwojowa – usługa, w zakresie pozaszkolnych form edukacji, usługa wspomagająca edukację lub usługa doradztwa związanego z zarządzaniem zgodnie z przepisami w zakresie klasyfikacji wyrobów i usług, które pozwalają na rozwój przedsiębiorcom i ich pracownikom, lub mają na celu nabycie, utrzymanie lub wzrost poziomu wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych pracowników przedsiębiorców (np. pojedyncza usługa doradcza lub szkoleniowa).

Usługi aktywnej integracji – usługi, których celem jest:

- a) odbudowa i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu (reintegracja społeczna) lub
- b) odbudowa i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy (reintegracja zawodowa) lub
- c) zapobieganie procesom ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Do usług aktywnej integracji należą usługi o charakterze:

- i) społecznym, których celem jest nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej,
- ii) zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności

pożądane na rynku pracy (przez m.in. udział w zajęciach w CIS, KIS lub WTZ), pomoc w utrzymaniu zatrudnienia;

- iii) edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia, dostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy (m.in. edukacja formalna, kursy i szkolenia zawodowe).

Usługi świadczone w społeczności lokalnej – usługi świadczone w interesie ogólnym, umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny i społeczności lokalnej, a gdy to nie jest możliwe, gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych oraz umożliwiają podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Są to usługi świadczone w sposób:

- a) zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby) oraz jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku domowym i rodzinnym;
- b) umożliwiający odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą;
- c) zapewniający, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem;
- d) gwarantujący, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców.

Do usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej należą w szczególności:

- i) usługi opiekuńcze, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem, świadczone przez opiekunów faktycznych lub w postaci: sąsiedzkich usług opiekuńczych, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub dziennych form usług opiekuńczych; do usług opiekuńczych należą także usługi krótkookresowego całodobowego i krótkookresowego dziennego pobytu, których celem jest zapewnienie opieki dla osób niesamodzielnych, w tym w zastępstwie za opiekunów faktycznych;
- ii) usługi w rodzinnym domu pomocy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- iii) usługi w ośrodkach wsparcia, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o ile liczba miejsc całodobowego pobytu w tych ośrodkach jest nie większa niż 30;
- iv) usługi w domu pomocy społecznej o liczbie miejsc nie większej niż 30;
- v) usługi asystenckie, świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami lub rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami, umożliwiające stałe lub okresowe wsparcie tych osób i rodzin w wykonywaniu podstawowych czynności

dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego;

- vi) usługi wspierania rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym:
 - praca z rodziną, w tym w szczególności asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja; usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego; organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”;
 - pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej;
 - pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających;
- vii) rodzinna piecza zastępcza oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego do 8 dzieci⁴⁶, a także placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-interwencyjnego do 14 osób, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- viii) usługi w postaci mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
- ix) usługi w postaci mieszkań wspomaganych, o ile liczba miejsc w mieszkaniu jest nie większa niż 12.

Usługi wsparcia ekonomii społecznej – pakiet usług rozumianych zgodnie z KPRES, świadczonych komplementarnie, obejmujący: usługi animacji lokalnej (usługi animacyjne), rozwoju ekonomii społecznej (usługi inkubacyjne) usługi wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych (usługi biznesowe).

Ustawa wdrożeniowa – ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2016 poz. 217).

Walidacja – wieloetapowy proces sprawdzania, czy – niezależnie od sposobu uczenia się – efekty uczenia się wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Walidacja poprzedza certyfikowanie. Walidacja obejmuje identyfikację i dokumentację posiadanych efektów uczenia się oraz ich weryfikację w odniesieniu do wymagań określonych dla kwalifikacji. Walidacja powinna być prowadzona w sposób trafny (weryfikowane są efekty uczenia się, które zostały określone dla danej kwalifikacji) i rzetelny (wynik weryfikacji jest niezależny od miejsca, czasu,

⁴⁶ W razie konieczności umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego rodzeństwa, za zgodą dyrektora tej placówki oraz po uzyskaniu zezwolenia wojewody, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci (maksymalnie 10).

metod oraz osób przeprowadzających walidację). Walidację kończy podjęcie i wydanie decyzji, jakie efekty uczenia się można potwierdzić, jakie zaś nie.

Wskaźnik Edukacyjnej Wartości Dodanej (Wskaźnik EWD) – wskaźnik będący jedną z miar efektywności nauczania w danej szkole w zakresie sprawdzanym egzaminami zewnętrznymi, opisujący wkład szkoły w końcowy wynik egzaminacyjny. Ma zastosowanie do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Zatrudnienie subsydiowane – forma pomocy finansowej dla pracodawcy stanowiąca zachętę do zatrudnienia, zakładająca redukcję kosztów ponoszonych przez niego na zatrudnienie pracowników zgodnie z art. 32 i 33 rozporządzenia Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1) oraz zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1).

Zatrudnienie wspomagane – forma zintegrowanego, zindywidualizowanego wsparcia osób z niepełnosprawnościami, mająca na celu uzyskanie oraz utrzymanie zatrudnienia poprzez wsparcie trenera pracy, obejmująca działania motywacyjne, pomoc w określeniu rozwoju zawodowego, umiejętności miękkie, pośrednictwo pracy, oraz wsparcie w miejscu pracy i poza pracą.

Spis skrótów

BUR	Baza usług Rozwojowych
CIS	centrum integracji społecznej
CT	cel tematyczny
COSME	Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
EURES	European Employment Services, czyli Europejskie Służby Zatrudnienia
FS	Fundusz Spójności
IK UP	Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa, której funkcję pełni minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego
IZ	Instytucja Zarządzająca
KE	Komisja Europejska
KS	Komitety Sterujący
KIS	klub integracji społecznej
KM	Komitet Monitorujący
KPRES	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej
MEN	Ministerstwo Edukacji Narodowej
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OWES	ośrodek wsparcia ekonomii społecznej
PES	podmiot ekonomii społecznej
PI	Priorytet inwestycyjny
PCPR	powiatowe centrum pomocy rodzinie
PO	program operacyjny

PO EWT	Program Operacyjny Europejska Współpraca Terytorialna
PO PC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa
PO PŻ	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020
PO WER	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSF	Podmiotowy System Finansowania
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
ROPS	Regionalny ośrodek polityki społecznej
RPO	Regionalny program Operacyjny
SIMP	System Informatyczny Monitorowania Profilaktyki
SZOOP	Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020
TIK	Technologie Informacyjno-Komunikacyjne
UP	umowa partnerstwa
USMT	Ukierunkowane Schematy Mobilności Transnarodowej
UE	Unia Europejska
WLWK	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych
WTZ	warsztat terapii zajęciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
ZAZ	zakład aktywności zawodowej
ZIT	zintegrowane inwestycje terytorialne